

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103. TELEPHONE: 431-6344

LIV. Rugsėjis – September 19, 1969 Nr. 74

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

PIETRYČIŲ AZIJOJE

TRAUKIMASIS IŠ VIETNAMO - KOSYGINAS PEKINE.

Ši pirmadienį buvo paskelbta apie naują JAV karių atitraukimą iš Vietnamo. Pranešimas apie tai atėjo ne iš Washingtono, kaip anksčiau, bet iš Saigono: viceprezidento Ky adjutanto. Toks savotiškas pranešimo būdas, atrodo, kilo iš noro pabrėžti, kad atitraukimas yra daromas ne tik su Saigono vyriausybės sutikimu bet ir pritartimu.

Faktinai to pranešimo buvo laukiama anksčiau, tačiau Hočimino mirtis lyg ir sumaišė visus planus. Logiškai galvojant, JAV turėtų palikti savo karinius pietiniame Vietname iki būtų susitarta su Hanojaus vyriausybe dėl taikos ar bent paliaubų, tačiau taip elgtis neleidžia kilęs nepasitenkinimas karu pačiose Jungtinėse Amerikos valstybėse. Spaudimas ir iš demokratų ir iš respublikonų partijos tarpo yra toks didelis, kad prezidentas Nixonas turi, nepaisant tolimesnių pasėkų, skubiai karą 'vietnamizuoti', siekiant ten palikti palyginant nedidelės JAV karo pajėgas, sudarytas iš savanorių. Hanojus, aišku, prezidentui Nixonui visai nenori padėti. Jam svarbu sudaryti išpūdi, kad amerikiečiai buvo priversti pasitraukti, nes buvo sumušti. Sudarius tokį išpūdį, galima tikėtis viso pietinio Vietnamo ir visos pietryčių Azijos pasidavimo Hano-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

jaus malonei be didesnio pasipriešinimo.

Toks noras patinka ir Hanojaus rėmėjams -- Maskvai ir Pekinui. Tuo laiku, kada santykiai tarp abiejų didžiųjų komunistinių valstybių buvo taip pašliję, kad atvirai pradėta kalbėti apie karą, situacija Vietname, atrodo, privedė prie Kosygino vizito į Pekiną. Iš pradžių, kai Kosyginas atvyko į Ho Čimino ilgas pagerbimo ceremonijas, Raud. Kinijos ministeris pirminkas Ču Enlai iš Hanojaus demonstratyviai pasitraukė, bet pokelių dienų vėl grįžo. Kas su kuo ir kaip kalbėjosi, kolkas dar nevisai aišku, tačiau reikia manyti, kad tam tikrų kontaktų būta ir tie kontaktai galų gale paskatino Kosyginą skrendant namo, pasukti atgal į Pekiną.

Kosyginas vargiai galėtų per keletos valandų viešnagę Pekine pašalinti visus nuomonių nesutarimus dėl sovietų - kinų pasienio incidentų, kurių pagrindinė priežastis yra sovietų baimė, kad ateityje atominiais ginklais apsiginklavusi Kinija galės sudaryti rimtą pavojų sovietinei imperijai ir už tat sovietams niežti nagai Kiniją jau dabar 'sutvarkyti'. Daug lengviau Maskvai ir Pekinui būtų susitarti, jei ne dėl

bendro fronto prieš amerikiečius tai bent dėl Hanojaus palaikymo kovoje su amerikiečiais.

Maskva, remdama šiaurinę Vietnamą, siekė dviejų tikslų: padaryti galimai daugiau nemalonumų amerikiečiams ir kartu išsaugoti pietryčių Aziją nuo per didelės kiniečių įtakos. Galimas daiktas, kad dabar Kosyginas bandė įtampą sovietų - kiniečių pasienyje sumažinti, nukreipdamas kiniečių akis į Pietus ir ko gero siūlydamas tam tikras koncesijas kiniečių naudai Pietryčių Azijoje. Kitaip sunku būtų išaiškinti jo netikėtą vizitą Pekine. Negi jis skristų tam kad davus paskutinį išpėjimą? Tai galima buvo padaryti įprastu diplomatinio būdu. Paties Kosygino apsilankymas būtų tačiau reikalingas, jei jis pradėtų galvoti apie kokią naują kombinaciją.

Turint tokią tarptautinę būklę, prezidento Nixono lūkuriavimas ir 'zigzagų' politika -- sustabdymas B-52 bombardavimo 36 valandom ir vėl jo atnaujinimas -- yra lengvai suprantamas. Tačiau tai nenurmino opozicijos karui namuose -- didžiausi JAV karių priešai Vietname slypi ne džunglėse, bet JAV viduje.

MIRĖ KOMPOZITORIUS JUOZAS BERTULIS

Po operacijos Šv. Kryžiaus ligoninėje rugsėjo 13 d. mirė Juozas Bertulis, ilgesnį laiką vargoninkavęs Aušros Vartų parapijoje Chicagoje. Velionis buvo gimęs 1893 m. sausio 1 d. Joniškėje. 1924-1928 m. buvo Klaipėdos muzikos mokyklos mokytojas, inspektorius ir vicedirektorius. Parašė apie porą šimtų įvairių kompozicijų, simfoniją "Pavasaris", operetę "Abejotinas asmuo", "Missa Re-

quiem", 7 baletus, daug dainų ir giesmių. Pastaruoju metu parašyta "Sugrįžimo giesmė" susilaukė pasisekimo mokyklų šventėje Chicagoje. Amerikoje gyveno nuo 1950 m.



Vaidelis iš Sydnejuje suvidinto veikalo Tautos šventės minėjime -- "Maža gatvelė prie Gedimino kalno". Veikalą parašė ir režisavo A. Saudargienė. Dekoracijas darė A. Plūkas. Nuotraukoje jaunieji aktoriai išpildant veiklą. Iš kairės: D. Adomėnaitė, E. Kiverytė, A. Zduoba, J. Bogušaitė, G. Zigaitytė ir D. Dulinskaitė. V. Vilkaičio nuotrauka

BENDRA BALŲ DEKLARACIJA

Lietuvos, Latvijos ir Estijos Laisvės Komitetų pirmininkai (V. Sidzikauskas, V. Hazners ir L. Vahter), pasirašę kaip Baltijos Valstybių Laisvės Taryba, pateikė JAV Prezidentui, Valstybės Sekretoriui, Senatams, Atstovų Rūmų nariams, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui ir spaudai tokią DEKLARACIJĄ dėl sovietų - nacių slapto sandėrio 30 metų sukakties:

"Antrojo Pasaulinio karo išvakarėse Sovietų Sąjunga pasijuto esanti ypatingoje atsakomybės prieš žmoniją padėtyje. Jos galioje buvo ar palaikyti pasaulio taiką, ar paskandinti žmoniją į antrą pasaulinį karą. Susidūręs su tokio pasirinkimu, Kremlius apsisprendė už karą.

Jau 1939 metų kovo mėnesį, 18-tajame SSSR komunistų partijos kongrese, Stalinas pareiškė, kad esamos politinė aplinkybės esąs pribrendęs laikas "perkainoti esamuosius tarp tautinių pasižadėjimus ir susitarimus... Buržuaziniai politikai gerai

quiem", 7 baletus, daug dainų ir giesmių. Pastaruoju metu parašyta "Sugrįžimo giesmė" susilaukė pasisekimo mokyklų šventėje Chicagoje. Amerikoje gyveno nuo 1950 m.

quiem", 7 baletus, daug dainų ir giesmių. Pastaruoju metu parašyta "Sugrįžimo giesmė" susilaukė pasisekimo mokyklų šventėje Chicagoje. Amerikoje gyveno nuo 1950 m.

quiem", 7 baletus, daug dainų ir giesmių. Pastaruoju metu parašyta "Sugrįžimo giesmė" susilaukė pasisekimo mokyklų šventėje Chicagoje. Amerikoje gyveno nuo 1950 m.

žino, kad pirmasis imperialistinis karas atnešė revoliucijos pergalę vienoje iš didžiausių šalių. Jie bijo, kad antrasis imperialistinis karas gali atnešti tokį laimėjimą vienoje ar daugelyje šalių".

Stalino viltis dėl sandėrio su Hitleriu ir jo laukimas kilsiant pasaulinį karą greit išsipildė. Prieš 30 metų pasaulis ir taip jau perimtas nelemto nuojautų įtamos, buvo apstulbintas žinios, kad stačlininė Sovietų Sąjunga ir hitlerinė Vokietija staug apusko savo politiką atvirksčiai ir 1939 metų rugpjūčio 23 dieną Maskvoj sudarė savo tarpe nepuolimo sutartį.

Susitarimas tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos nekelti ginklo prieš vieną kitą iš tikrųjų buvo tik slapto sąmokslas priedanga. Prie sutarties buvo prijungtas slap- tas protokolai, kuriuo du diktatoriai pasidalino tarp savęs Rytinę Vidurio Europą. Sovietų grobio dalis apėmė Suomiją, Estiją, Latviją, Lietuvą, rytinę Lenkijos dalį, taip pat Besarabiją ir šiaurinę Bukoviną.

Kremlius nesuklydo savo trumpojo atstumo spekuliacijose. Pasaulis tapo įstumtas į patį baisiausį karą, ir Sovietijos vadai neparodė jo-

kių svyravimų dalydamies su nacių pradinių jų užkariavimais. Netrukus po to karas apėmė ir pačią Sovietų Sąjungą.

Praėjo trys dešimtys metų nuo nelemto Molotovo - Ribbentropo pakto pasirašymo. Nacizmas tapo sunaikintas. Nugalėjusį Vakarų valstybių valia, iš Vokietijos buvo atimti visi slaptyjų Stalino - Hitlerio sandėrių naudmenys. Tačiau ryškiai priešingai, Sovietų Sąjunga tebelaiko savo valdžioje beveik visas teritorijas, ypač Estiją, Latviją bei Lietuvą, pasisavintas remiantis sovietų - nacių paktu. Ar dar ilgai pasaulio sąžinė pakės tokį dvejoją mastą ir leis Kremliaus valdovams laikyti savo valioj Baltijos valstybes?

Molotovo - Ribbentropo pakto sukakties progą, mes, teisėti nutildyti Estijos, Latvijos ir Lietuvos žmonių balso reiškiėjai, skatiname visas taiką mylinčias tautas ir jų vyriausybes pripažinti, kad Sovietų Sąjungos padėtis Europoje šiandien yra jos sandėrių su nacine Vokietija vaisius; kad bet kokios derybos, kuriose nepasipriešinama sovietinei ištisų tautų aneksacijai, būtų iš tikrųjų tik Hitlerio dvasios gaivinimas ir jo darbų įamžinimas; ir kad sovietinis imperializmas -- tasai demokratijos, laisvės ir žmogiško padarumo didysis priešas -- tebeveikia, kaip ir prieš tris dešimtis metų, siekdamas savojo tikslo viešpatauti pasaulyje.

Ištikimos savajai šimtmečių istorijai ir laisvės tradicijai, Baltijos tautos yra pasiryžusios tęsti savo kovą dėl savo kraštų laisvės ir nepriklausomybės atstatymo".

• AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA pritaria BATUNO ruošiamai demonstracijai prie Jungtinių Tautų, kuri rengiama tikslu atžymėti 30-ties metų sukaktį Molotovo - Ribbentropo pakto.

LIETUVIŲ KONGRESO ŽODIS

Į PAVERGTĄ TAUTĄ

Amerikos lietuviai visais laikais Lietuvą mylėjo ir myli. Drauge su visa lietuvių tauta pergyvena ir jos laisvės laimėjimų džiaugsmą ir jos pavergimo kančias bei rūpesčius.

Amerikos lietuviai talkino savo tautos veikėjams, dar carų laikais kovojusiems dėl lietuvių spaudos laisvės ir tautinio apsisprendimo.

Amerikos lietuviai buvo veiklūs ir dosnūs savo tautos reikalams, kai I-ojo Pasaulinio karo metais Lietuva kovojo žutbūtinę savo laisvės ir nepriklausomybės kovą.

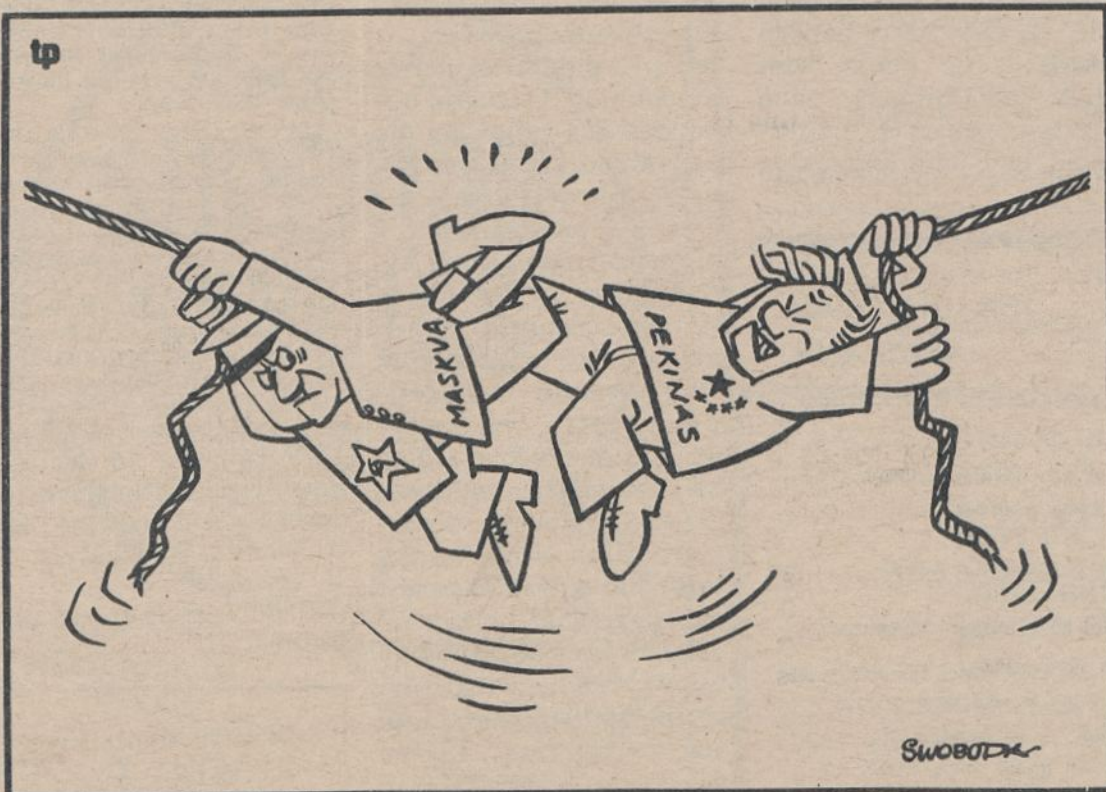
Kai 1940 metais Sovietų Sąjunga, sudariusi slapta sąmokslą su Hitleriu užpuolė ir okupavo Lietuvą, Amerikos lietuviai nedelsdami ėmėsi žygių savo tėvų krašto laisvei atkovoti ir tam tikslui sudarė bendrą, visų pakraipų ir pasaulėžiūrų lietuvių apjungusią, Amerikos Lietuvių Tarybą.

Amerikos Lietuvių Tarybai ir jos darbų rėmėjams nestigo, nestinga ir nepristigs drąsos, ryžto ir ištvermės kovai dėl Lietuvos išvadavimo.

Mes tikime, kad ir Jus, broliai ir sesės pavergtoje tėvynėje, nepalauš nei okupanto nežabota prievarta ir teroras, nei jo beatodairinės rusinimos pastangos, nei jo košmariška propaganda visomis modernios komunikacijos priemonėmis indoktrinuoti Jus, kad Lietuvai tėra vienintelis likimas -- būti Sovietų Sąjungos ūkiškai alinama kolonija, o savo tautinį savitumą suniveliuoti vadinamoje bendranacionalinėje rusiškoje kultūroje.

Mes giliai atjauciame Jūsų vargus, rūpesčius, baimes ir abejones. Mes pagarbiai lenkiame galvas prieš Jūsų kančias, aukas ir pasišventimą. Mes tvirtai pasižadame savo darbu, mokslu bei ištekliais padėti savo tėvų žemėje atstatyti laisvo tautos apsisprendimo teises ir laisvą jų vykdymą.

Tegyvuoją nepriklausoma, demokratinė Lietuvos respublika. Tegyvuoją lietuvių tauta!



Susitikimas Pekine...

ŽVALGYBŲ KLASTOS

PARTIZANAI LIETUVOJE KARO ATVEJU

Prieš kurį laiką viso pasaulio spaudoje pasirodė žinia, kad kai kurie anglų, prancūzų ir vokiečių žurnalai gavo laiškus iš Romos su slapto NATO planu karo atvejui. Lydraštys nežiņomas siuntėjas rašė angliškai:

"Aš jums rašau, pildydamas savo mielo draugo, generolo majoro Hörst Wendland, kuris pereinamais metais mirė tragišku būdu, valią".

Prieš buvo neNATO, bet amerikiečių planai karo atveju, iš dalies klasifikuoti kaip 'top secret', iš dalies tik kaip 'secret'. Pagal juos, karo atveju amerikiečių 'special forces' (Vietname vadinami 'green berets') pradėtų veikti 23 Europos kraštuose, įskaitant ir Lietuvą (bet ne Estijoje ir Latvijoje). Jie turėtų ten 101 bazę, iš kurių bandytų suorganizuoti partizaninę veiklą prieš sovietus, jei tie eventualiai pradėtų karą ir sulauktų pirmio pasisekimo. Jei JAV prezidentas sutiktų, 'green berets' suorganizuoti partizanai turėtų ne tik konvencionalinius, bet atominis, cheminius bei biologinius ginklus. Pagal planą po "žaliųjų berečių" vėliava turėtų kovoti iš pradžios mažiausiai 14.000 partizanų, o po pusės metų net 125.000.

Įdomu, kad tai buvo vienu amerikiečių planais, visai nežinomi NATO partneriams. Mat, jie numatė ir NATO valstybių atitekimą sovietams, apie ką niekas mielai nenori kalbėti.

Ta aplinkybė galėtų paaiškinti, kodėl tuos planus nutaręs išduoti vokiečių generolas Wendland, kuris nusišovė 1968 metų spalio 8 dieną. Jo savižudybė buvo priskirta 'sunkiai reaktyviai depresijai'. Tačiau, kad jis būtų išdavikas, vokiečių žvalgybos organizacija -- Bundesnachrichtendienst -- kurioje jis užėmė aukštą vietą, patikėti nenorėjo.

Paskelbti dokumentai t.y. jų nuotraukos atrodė esą visai tikri ir amerikiečiai po trumpo svaravimo jų autentiškumo ir nebandė nuginčyti. Pasirodo, kad tie planai buvo sudaryti dar šio dešimtmečio pradžioje, bet jau 1964 m. ar anksčiau amerikiečių seržanto Robert Lee Johnson išduoti sovietams ir tuo būdu neteko bet kokios vertės. Tas Johnsonas už tą bendradarbiavimą

gavo 25 m. kalėjimo ir dabar sėdi federaliniame kalėjime Louisberg, Pennsylvania.

Johnsonas 1953 metais kareiviaudamas Berlyne, vedė vokiečių ir per ją kontaktavo sovietų žvalgybos įstaigas. Pagal jų įsakymą jis, atitarnavęs kariuomenėje, paliko liktinu. Jis buvo paskirtas slapto kurjeriu Prancūzijoje. Taprogą jis darė visų jam patekusių dokumentų fotokopijas ir pristatydavo jas Sovietų ambasados Paryžiuje sekretoriui Vitaliui Urjumovui už 300 dolerių per mėnesį atlyginimo. Jų tarpe buvo ir dabar paskelbtas planas Nr. 10 -- 1 apie partizanų veiklą karo atveju.

Slapto kurjerio darbą Europoje Johnsonas dirbo iki 1964 metų, kada buvo perkeltas Washington. Iš ten jis kažkur dingo šešiom savaitėm. Spėjama, kad jis lankė sovietų šnipų kursus. Grįžęs jis buvo už pasiūlymą iš tarnybos degraduotas į grandinius. Netrukus jį suėmė FBI.

Gavęs planą '10-1', sovietų vyr. štabas planavo savo priemonės prieš jį, bet, specialistų teigimu, apie 1967 metus ar anksčiau, jam pasidarė aišku, kad amerikiečiai žino apie plano atitekimą sovietams ir todėl jis buvo jau nebenaudingas tam tikslui. Planas '10-1' buvo atiduotas propagandos tikslams. Jį gavo KGB (valstybės apsaugos komiteto) I-jo direktoriato Sekcija D (dezinformacija), kurios uždavinys yra klaidinti priešą.

Atrodo, kad tos sekcijos viršininkas Ivan Aganc nutarė, kad jis su tuo dokumentu gali sukelti audrą Vakarų vietoje nuomonėje. Kai kurios vietos iš to plano jau pasirodė 1968 m. pradžioje italų ir norvegų spaudoje, bet jokios sensacijos nesukėlė. Vėl panaudoti tą planą, Der Spiegel teigimu, KGB nutarė įkalbėtas tūlo Heinz Felte. Tas nuo 1951 iki 1961, dirbdamas vokiečių žvalgyboje, tarnavo ir sovietams. Už tai buvo nubaustas 14 metų kalėjimo, bet neatsėdėjęs savo bausmės 1968 m. buvo išleistas ir tuo jau pat pabėgo į Rytų Vokietiją.

Gerai pažindamas "Bundesnachrichtendienst" veikimą, Felte prileido, kad planas 10-1 turėjo būti žinomas ir gen. Wendlandui, nes numatė čiagimį partizanų veiklą, o Wendlandui kaip tik priklausė jo tarnybos organizacijos reikalai. Už tatpašiuotą plano fotokopiją laikraščiams, tariamai Wendlando pavedimu, turėjo duoti planui tikrumo aureolę ir kartu supykinti europiečių ir JAV žvalgybos tarnybas. Iš to tačiaū niko neišėjo, nors sovietai ir gavo tam tikros propagandinės vertės. Amerikos liberalų komentatoriai jau buvo pradėję pulti savo įstaiigas už planavimą naudoti atominis, biologinius ir cheminius ginklus tada, kada prezidentas Nixonas siūlo sovietams pradėti derybas apie jų panaudojimo uždraudimą. (vm)

ras ir dažnus nesutarius ir apsikapojimus. Tą įvykį pristatyti kitataučiai ar lietuviškai besimokančiam lietuviui šališkoje šviesoje, pagal kokias nors partines simpatijas ar antipatijas būtų nusiengimas. Bet atrodo, kad dr. A. Gerutis pavyzdinčiai praplaukė pro tą postūki, pateikdamas istorinius faktus, bet nepasiduodamas jokioms įtakoms ir aistroms".

Baigiant recenzentas rašo: "Nepaisant tų dalykų trūkumų, reikia norėti, kad knyga plačiai išeitų į žmones. Net sakyčiau, kad gera būtų ją parūpinti ir Britanijos bent didžiosioms bibliotekoms". (Europos Lietuvis, 1969.5.27 d.).

-- Laisvajame pasaulyje šiandien mūsų kova už laisvę tėra galima tik plunksna. Ir šia proga vėl primename, kad mūsų pavieniai asmenys ir veiksniai turi kaip galima daugiau išnaudoti raštą kovoj su komunizmu, -- rašo Draugas vedamajame, š. mėn. 7 d.

Ta proga pravartu priminti, kad "Lithuania 700 years" Manyland Books leidyklos išleista, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo finansuota jau skėmingai informuoja svetimuosius apie Lietuvą ir dabartinius išsivijos lietuvių siekius -- mūsų tėvynei laisvės ir nepriklausomybės. Veikalą pradėjo recenzuoti vienas po kito amerikiečių laikraščiai ir užsakyti bibliotekos iš valstijų, kur pasirodo recenzijos. Mūsų pasitenkinimui ši knyga atkreipia JAV žurnalistų dėmesį nes iki šiol gautų eilės įvertinimų specialiaame puslapyje mūsų šie knygai skiriama pirmenybė vietos atžvilgiu, antraščių išpūdingumu, teksto ilgumu.



LITHUANIA: 700 YEARS, edited by dr. Albertas Gerutis. Introduction by Raphael Sealey, Department of History, University of California at Berkeley. 488 pages. 16 pages of illustrations. Cloth, \$12.00.

LITHUANIA: 700 YEARS is the first book to appear in the English language that not only "tells" the story of the Lithuanian state (once the most powerful state in Eastern Europe), but succeeds eminently in "explaining" the Lithuanian people. It is the work of some of the foremost Lithuanian historians and scholars on the contemporary scene.

Šį veikalą užsisakant per LNF kainuoja 10 dol. Čekius siųsti: Lithuanian Independence Fund, Inc., 87-80 96 St., Woodhaven, N. Y. 11421.

Galima gauti ir pas platintojus.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

JAUNIMAS IR PARENGIMAI

Visais trimtais mes trimtuojame, kad jaunimas nesidomi lietuviškais parengimais, kad nedalyvauja tautinėse šventėse, visai nusišuka nuo tų vietų, kuriuose vykdomi platesnio ar siauresnio masto susirinkimai ir t.t.

Iš to mes darome išvadą, kad lietuviškas jaunimas jeigu dar galutinai nenutautėjo, tai vistiek jau stovi ant nutautėjimo bedugnės. Tokiais atvejais mes pamirštame, kad tas pats lietuviškas jaunimas aktyvus skautų junginiuose, veiklus lietuviškuose sporto klubuose, pavyzdinčiai ir ryžtingas tautinių šokių grupėse. Ir lietuviai studentai laikosi glaudžiuose lietuviškuose rateliuose savos sąjungos rėmose, i kuriuos net bando įstatyti ir Lietuvos universitetuose puoselėtas korporantiškas tradicijas.

Smerkdamį jaunimą dėl jo nedalyvavimo tuose sūkuriuose, kuriuos laikome svarbiais ir net gyviniiais, mes beveik niekada nepaklausiamo tų pačių jaunuolių, kodėl jie taip daro, nepanagrinėjame priežasčių, kurios juos atstumia. O jų tikriausiai yra ir gana daug.

Pasikalbėjęs su jaunuoliais, kiekvienas gali lengvai patirti, kad lietuviškus parengimus jie laiko nuobodžiais ir neįdomiais, kad jiems nėra prasmes klausyti ilgų kalbų, kurių net tinkamai suprasti negali. Ir nieko nuostaba, nes labai dažnai tik patys kalbėtojai žino, ką jie nori pasakyti ir tik jiems vieniems įdomios jų mintys. Anot jaunimo, senimas tekalba tik apie save ir praeitį, be jokio ryšio su dabartimi. Studentai, su kuriais kalbėjau, aiškiai žino dabartinę Lietuvos padėtį, bet jie galvoja, kad reikia užmiršti verkšlenimus ir aimanavimus. Kovoje dėl Lietuvos, anot jų, trūksta konkretumo, nuoseklumo, naujų idėjų, trūksta akcijos. Studentai vieningai pripažįsta, kad senimas lietuviškus parengimus paverčia nepakeliamai nuobodžiais ir kankinančiais. Jie tiesiog bijo senimo organizuojamų parengimų, kuriuose jaunimui tenka iš pareigos dalyvauti.

Gal nuo tų priekaištų laisvi Amerikos lietuviai, bet aš kalbu apie Australiją. Kartais atrodo, kad čia vyksta nepaskelbtos varžybos, kas nuobodžiau praves oficialią minėjimą ar sukakčių dalį. Jos virsta kančia ne tik jaunimui, bet ir senimui, nors jis jau turėjo prie to nuobodulio priprasti. Organizacijos, gyvos ir mirusios, veikėjai, sveiki ir ligoti, pila iš tuščio į nepilną. Nesibaigiantis tų pačių minčių, tų pačių žodžių kartojimas, nesibaigiantis mikčiojimas, stenėjimas ir nesąmonių plepėjimas. Niekas, ištikrųjų, nenori klausyti tų nesibaigiančių tiradų ir tuščiažodžiavimų.

Vienas aštrialiežuvis oficialias iškilnių dalis kartą pavadino laidotuvių procesija. Ir tos procesijos tikrai dusina jaunimą net tose iškilnėse, kurios būna skirtos kultūriniam jaunimo vienietams pagerbti. Pagerbiant daug vertingesnė būtų konkreiti reali parama. Jos niekas nepakeis ir skambiausio žodžio. Nors tuščias puodas garsiai skamba, bet jis vistiek pasilieka tuščias. O kai kartais i jį įpučiama ir viena kita klastos nuosėda, jaunimas tai greitai pajunta, užuodžia ir nusipurto.

Visa kaltė, greičiausia, slypi entuziazmo ir nuosirdumo stokoje. Tik tais atvejais, kai blyksteli pasišventimas ir kai dirbantieji žiūri i tikslą, o ne i veidrodį, lietuviškas parengimas atneša pasigėrėjimą ir jaunimui ir senimui.

• TENORAS STASYS BARAS atskrenda i Sydneį š. m. gruodžio 2 dieną. Kartu su Adelaidėje gyvenančia soliste Gene Vasiliauskiene Stasys Baras Australijoje duos keturis koncertus: gruodžio 6 d. Adelaidėje, gruodžio 7 -- Melbourne, gruodžio 13 -- Canberroje ir gruodžio 14 -- Sydnejuje. Krašto Valdyba koncertų organizavimą pavedė vietos apylinkių valdyboms. Norėdama, kad koncertų galėtų klausyti galimai didesnis vietos lietuvių skaičius, Krašto Valdyba nustatė žemas bilietų kainas -- \$2 suaugusiems ir \$1 jauniui. Šios gastrolių sudarys didelių sunkumų dainininkei Vasiliauskienei, kuri turės atsakyti nuo visos eilės užplanuotų įvykių. Kai kuriose kolonijose reikiamas susirūpinimas, kad tinkamam pasirošimui nedaug laiko.

• KAIP iš privačių šaltinių teko patirti, ALB Krašto Valdybos pirmininkas S. Narušis jau šešios savaitės yra nuolatiniėje gydytojų priežiūroje. Visa eilė švietimų ir tyrimų ligšiol dar neįgalino nustatyti jo virškinimų sutrikimo.

• ADELAIDES TAUTINIŲ ŠOKIŲ grupė šiomis dienomis minėjo savo gyvavimo dvidešimties metų sukaktį. Ta proga surengtame koncerte kartu su adelaidiškais tautiniais šokius šoko ir dalis Melbourne tautinių šokių grupės, o taip pat Adelaidės lietuviai ir estai. Koncerte bendrai buvo sušokta 30 tautinių šokių. Per iškilmes Adelaidės šokėjų grupei buvo suteiktas Žilvino vardas.

Tautinių šokių užuomazga Adelaidėje buvo padaryta dar 1949 metais. Pradžioje šokėjams vadovavo aktorius Ratkevičius. Didžiausiu nuopelnu visam judėjimui turi šios srities specialistė Bronė Juškevičiūtė-Lapšienė. Ji vadovavo visai grupei apie 15 metų. Tuo laiku grupė pasiekė pasigėrėtiną aukštumą ir buvo visos kolonijos pasididžiavimas. Tautinių šokių išpildyme tada pasiekta preciziškumo ir virtuozizmo. Tuo pačiu laiku p. Lapšienė buvo Krašto Kultūros Tarybos Tautinių šokių Seitinė. Jos dėka tautiniai šokiai sėkmingai įjungti i Lietuvių Dienų programą. Šiuo metu Adelaidės tautinių šokių grupei vadovauja tos pačios grupės šokėjas Vytautas Straukas, kuris per iškilmes jautriai pareiškė, kad ponis Lapšienė jam įdiegė tautinių šokių meilę ir išmokė tuos šokius šokti. Straukui talkininkauja M. Baronaitė-Grėbliūnienė.

• HENRIKAS ŠALKAUSKAS, pasižymėjęs Australijos lietuvis dailininkas, šiomis dienomis dalyvavo dviejose meno parodose ir abiejose jo kūriniai buvo apdovanoti aukštom premijom: \$700 Muswelbrook (N.S.W.) parodoje ir \$500 North Shore (Sydney) Meno Festivalyje.

• Dr. V. DAINIUS įsteigė ligoninę Pietų Australijos provincijos mieste Meningie. Šiomis dienomis ji buvo iškilmingai atidaryta.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpis.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Dramblys ir Murziukas

Graikijoje, 500 metų prieš Kristaus gimimą, gyveno Ezopas, pasakėčių pirmtakūnas. Būdamas dar vergu (vėliau jis buvo išlaisvintas iš vergijos) ir tarnaudamas pas tūlą didiką Ksantusą, gavo įsakymą nupirkti ką nors ypatingai gero šeimininko ruošiamai puotai. Ezopas pirkto krūvą liežuvių ir gražiai padavė juos su įvairiais padažais. Tačiau šiuo savo patiekalu jis nepatenkino nei svečių, nei paties šeimininko. Nustebęs Ezopas paklausė: "Argi gali būti kas nors geresnio už liežuvį? Juk liežuvius jungia visas civilizuotas tautas, liežuvius išreiškia mūsų gražiausius jausmus ir giliausias bei protingiausias mintis". Niekas iš tokių Ezopo samprotavimą nereagavo. Neužilgo šeimininkas vėl pasikvietė svečių ir ši kartą savo tarnui liepė upirkti ką jis ras bauriausio rinkoje, tikėdamasis, kad tarnas pasielgs atvirkesčiai. Bet Ezopas ir vėl sugrįžo su liežuviais, aiškindamasis, kad atnešė kaip ponas liepė, bauriausią dalyką kokį rado. "Nes ar gali būti kas nors bauriesnio už liežuvį? paklausė jis. Liežuvius yra visų intrigų, melo ir šmeižto priežastis. Dėl liežuvio kyla visokie nesupratimai, neapykantos, ginčai ir karai". Ši kartą visi suprato, kad Ezopas norėjo įrodyti, jog liežuvius gali būti grožio, gerumo bei teisingumo reiškinys, bet kartu ir blogio, pykčio, keršto ir kitų negerovių kaltininkas. Viskas priklausė nuo to, kuriam tikslui žmogus savo liežuvį pavartoja.

Kaip matome, Ezopo būta neeilinio žmogumi. Jis mėgdavo ne tik filosofuoti, bet ir pamokyti žmones sekdamas pasakėčias, kurios vėliau buvo kitų žmonių surinktos ir graikų kalba užrašytos. Prancūzų poetas La Fontenas (La Fontaine 1621-1695), susipažinęs su Ezopo darbais, pats parašė visiems žinomas žavėtinas pasakėčias prancūzų kalba. Vėliau Rusijoje, Krilovas (Ivan Krilov 1769-1844), panašiai kaip La Fontenas pradėjo rašyti pasakėčias su ypatingu stiliaus lengvumu bei humoru, paprasta liaudies kalba. Daugybė jo išsireikimų, pavartotų pasakėčiose, įėjo į kasdieninę kalbą.

Šiose savo pasakėčiose gyvulių pavidale Krilovas atvaizduoja žmonių būdą ir ydas. Kiekvienas, skaitydamas jas, pamato save kaip veidrody, pastebi savo neigiamas puses, aišku, jei yra pakankamai išmintingas, ir supranta, ar eina geruoju keliu, ar klaidingai.

Ne pro šalį būtų ir kai kuriems mūsų žmonėms mėgstantiems rašyti ne kultūringus straipsnius, prieš pamant plunksną į rankas, pasiskaityti kurią nors įdomią tinkleką Krilovo pasakėčią. Kad ir pavyzdžiui, apie Dramblį ir Murziuką, kuri, atrodo, jų atvejui ga-

na pritiktų. Joje kalbama ne apie kokią rasingą šunią, bet apie paprastą gatvės šuniuką Murziuką. Taigi, Murziukas, pamatęs gatvėje dramblį, pradėjo loti, cypti, šokinėti, lyg norėtų su dramblu muštynių eiti. Kitas šuniukas, jo draugas, sėdėdamas ramiai ir stebėdamas bergždžią Murziuko lojimą, jam sako: "Gėdykis, nustok burną tuščiai aušinę, nešokinėk be reikalo. Ar neįjauti, kad pavargai ir kvapo nustojai. Palik dramblį ramybėje, tegu jis eina savo keliu. Juk jis vistiek į tavo lojimą dėmesio nekreipia!" -- Nesupranti kumute, -- atšovė Murziukas, -- kad man tas lojimas pri-
duoda jėgų ir energijos, nes aš be jokių pastangų kitų šunų akyse tapsiu drąsuoliu. Pamatę mane jie pagalvos, kad Murziukas yra stiprus, jei nebijo loti ant dramblio.

Čia galėtumėm ir sustoti, nes, kas nori, tas lengvai supras šios pasakėčios moralę. Bet pasižiūrėkime truputį realybę. Pagalvokime, pav., apie žydų tautą. Jeigu kuriam nors žydai pradeda gerai sektis kurioje nors gyvenimo srityje, kiti žydai su juo kartu džiaugiasi, tuo džiaugsmu dalinasi su kitais, jį iškelia svetimųjų akyse, jį paremia tokiu būdu, kad jam pavyktų dar aukščiau iškilti. Nes žydai supranta, kad pasižymėjęs, pagarsėjęs žydas atneša garbę ir naudą ne tik sau, bet ir visai tautai, visam kraštui.

Pas mus lietuvius dažniausiai atsitinka atvirkščiai. Jei kam nors iš mūsų pavyksta iškilti dešimt colių aukščiau už kitus savo talentu, protu ar darbu, tuoj atsiranda kas stengiasi jį pastumti žemyn. Tuoj pradedama pro padidinamąjį stiklą ieškoti iškilusiam defektų; jei jų nerandama, tai kokia nors kaltė vistiek išgalvojama. Žmogus apšmeižiamas, apkalbamas. Ir niekas nesupranta, ar nenori suprasti, kad tokiu būdu yra paženkiama ne tik šitam vienam žmogui, bet kartu ir visai bendruomenei. O dabartinėse mūsų sąlygose, mums gyvenant tremtyje, tai yra ypatingai kenksminga.

Žydai, tarpusavyje solidariai laikydamiesi, po dviejų tūkstančių metų tremties, po įvairių persekiojimų, suvaržymų, kančių, vis dėlto išsilaikė ir, susidarius palankiom sąlygom, per trumpą laiką sukūrė savo stiprią, pavyzdinę valstybę, kurią šiandien drąsiai gina nuo priešų.

Ir mes, lietuviai, dėl tragiškų priežasčių atsidūrę tremtyje, būkime tarpusaviai solidarūs, laikykimės vieningai, dirbkime bendrai vienam tikslui -- išlaisvinti mui savo Tėvynės. Nepavydėkime vieni kitiems, bet džiaukimės, kad turėjome ir dar turime pasižymėjusių žmonių.

Jaunimas mėgsta idealus ir idealizuoja savo

Nidos knygų leidimo klubas šiais metais išleido iškilaus poeto Jono Aisčio atvirų ir nuosirdžių pasisakymų knygą: "Milfordo gatvės elegijos". Skirsnys: "bendruomenės mišios" autorius šitaip dėsto: "Ir šias elegijas rašau ne liaudžiai, o kaip tik tautos vadams ir vadešiams, manydamas, kad prie mano išmonės jie gali pridėti savo gyvumą ir gudrybę ir tautai padaryti didelę naudą". Ir toliau, autorius kalbėdamas apie bendruomenę sako: "Bet tuo atveju prie jos prileisti ir juoba į ją įsileisti šiukštūnereikia politikų, tai yra demagogų (ši žodį aš visada vartoju etimologine ir konkrečia prasme, tai yra, liaudies vadovų arba vadų prasme, bet šis darbas, pradžioje kilnus ir garbingas, kaip ir viskas žmogaus rankose išsivysta: demagogai iš pradžių liaudį veda, kaip mažus vaikus, paėmusys už baltos rankytės, bemaž už galų pirštelių, bet, kai išsidrąsina, čiumpa liaudį už jos ilgosios nosies ir, be mažiausių ceremonijų, tempia į save ir tenai, kur tik tai nori, nes liaudis mėgsta už nosies būti vedžiojama). Deja, bendruomenėje, manding, kaip tos pasakos užstalin užleisti elgetos, politikai ne vien maišus ir lazdas, bet, atsiprašant, ir ką kitą ant bendruomenės menės stalo susikrovę. Aišku, kad jau dabar šaukštai po pietų. Dabar iš bendruomenės užstalo demagogų nei su mėslaverčiais kebliais, nei su gaisrininkų vašais neištrauksi. O jie meistrai. Ar nemalonu ir ne verta buvo iš Venezuelos kakti į seimą ir jame geras tris valandas klausyti karštų konstruktyvių debatų apie tai, katra mandatų pranašesnė komisija: trijų ar penkių asmenų! Klausai tų kalbų ir pats savo ausimis netiki, kaip lengvai smulkmenos didžiausios pabaisomis išpučiamos. Politika yra vienintelė žmonių bendravimo stipri vieta, kurios net sątyra neima. Dėl to man buvo gaila bendruo-

krašto kilnius vyrus. Jei supurvinsime savo šmeižtais Tėvynei nusipelnčius asmenis, gali būti pavojaus, kad jaunimas atsisuks netik nuo mūsų, bet ir nuo savo tėvynės.

V. Lozoraitienė
Roma

AISČIO ATVIRI ŽODŽIAI MILFORDO ELEGIJOSE

Ignas Andrašiūnas

menės. Gaila, kaip kažko, kas negrįš".

Toliau autorius tęsdamas savo akylias mintis apie mūsų visuomeninio gyvenimo susiklosčiusią sąrangą dėsto šitokius samprotavimus: "Galvoju ir svajoju apie ją, lietuvių bendruomenę. Ar ji negalėjo būti ta vienintelė užuovėja kur politikos arba demagogijos žvarbus šiaurys neužpučia. Tragiškai į nieką nežvelgiu. Mūsų politikos praktikoje nei vienas politikas dėl politikos nei vienos akies (gal net nei vieno plauko) neprarado. Politikui svarbu ir plaukas, jau nekalbant apie svarbesnes kūno dalis, kaip, sakysime, akys ar nosys, nes, paskutiniosios netekęs, ką kiš politikas į svetimus reikalus? Politikui nosiai apibūdinti geriausiai tik tu čia gerai eilėmis išverstas Cyrano de Bergerac garsusis monologas, nes politikui uoslė ir nosis tai "to be or not to be". O bendruomenė galėjo be jų praversti. Net galvoju, ar nederėtų sukurti draugiją lietuvių bendruomenei vaduoti. Tokios institucijos reikalas ar jau nebus pribrendęs ir prinokęs.

Bet šitoje vietoje autorius daro būdingą pastabą. Jis primena, kad, "veiksniai savo ruožtu klystų, jei manytų, kad mano tikslas juos be reikalo juodinti. Juodo daugiau pajuodinti negalima: padorus politikas labai sunkiai įmanomas, nors išimčių yra visur". Ir elegijų autorius grįždamas vėl prie bendruomenės gyvųjų problemų sako: "Man rodos, kad pagrindinė bendruomenės klaidą ar slidumą, kuria labai lengvai prasmunka sąmonė ir praktikon išsigimimas, tai galimybė tapti veiksniu arba bent tariniu. Sakau, lengva, nes kiekvienam yra įgimta vaidinti svarbų ir vienintelį..."

Bendruomenei turėtų rūpėti vien moralinės ir dvasinės gyvenimo sritys, tai yra, moralės normos jai turėtų nustatyti, o dvasinės vertybės puoselėti ir remti. Jai turėtų rūpėti ateitis daugiau negu dabartis. Dabarties smulkmė užgožia visumą. Visi matome, girdime, jaučiame ir gyvename dabartį, bet tai dar nereiškia, kad mes ją aprėpiame, suprantame. Praeitis visai kitokio pobūdžio: ji lengviau suprasti. Bet ir čia labai svarbu žinoti, kas kada pra-

eityje ieškotina. Praeitis yra praeitis, ir joje jau niekas nesikeičia, o tačiau jina, iš tolo žiūrint, keičia spalvas, kaip varno sparnas. Ar čia senai: iš praeities tavo sūnūs testiprybėsemia? Ar čia senai Simonas grožėjosi vėpūtiniais siraičiūsiomis senlietuvių plaukais. Prieš šimtą metų tatau bendruomenę jaudino, veikė ir laisvės troškimą žadino. Šiandien kitaip reikia pažvelgti į senprūsį ar senlietuvių. Ir gal ne tiek į jo išorę, kiek į jo vidų, kiek į jo dvasią: į jo įpročius ir papročius, į jo polinkius ir veiksmus. Ką mes amžių būvyje praradome ir ko nenusikratėme. Ir ne paslaptis, kad ydos tautoje, kaip piktžolės darže, yra gajesnės už dorybes. Kur dėmesį kreipti? Ką puoselėti? Kuo kratytis? Ko lenktis? Ką sekti? Kaip visas mūsų matomas ir nematomas galias pajungti bendram reikalui?

Fantazijos lakumas, manding, tautai lygiai naudingas, kaip ir didelė išmonė ar didelis gyvas tingumas. Jei kas tvirtina, kad istorija kartojasi, tai tiksliai reikšia, kad toks eruditas nėra itin aklus. Taip atrodo tik dėl to, kad kai kurie bendruomenių veiksmams eina kuriuo nors vienu būdu, vadinasi laikai žmogaus nepakeičia. Tiksliau kalbant, tai žmogus su laiku keičiasi, tiksliai jisai keičiasi daug lėčiau".

Ir šias idomias mintis apie mūsų tautos praeitį su intymiu įžvalgumu tęsdamas toliau elegijų autorius bando ieškoti stiprybės bendruomenės ar šeimos dvasiniuose polėkiuose. Bando ieškoti tų dvasinių saitylų silpnėjančių vietų, kuriose glūdi klijų bendrą vienybę ir solidarumo kelią. Šiems sunkiems klausimams spręsti autorius patiekia gana įžvalgų mąstymo būdą. Jis taria: "Manding šeimoje ir bendruomenėje reikia šventosios dvasios. Reikia proto, susigręžimo. Juoba šiais laikais, kai savo tarpe tolydžio vis sunkiau susikalbėti. Ir ne tik tai mums, visiems. Ir čia, ir tėvynėje, ir žmonijoje. Ar gali būti kas baisiau, kaip broližudystė, kuri tėvynėje truko daugiau kaip dešimtmetį, pareikalavusi, kaip kai kurie tvirtina, iš abiejų pusių po daugiau kaip po dvidešimt tūkstančių GYVY-

bių. Dabar apokaliptiškai tėvas ir motina ky-la prieš sūnus ir dukteris, o sūnūs ir dukterys prieš tėvus ir motinas..."

Ir brolis kelia balsą prieš broli -- jojo tikras brolis, tai yra Vargulis, gailėdamas jojo jaunystės patrakusios drąsos, broliams - kryžiuočiams leigus, išėjo priekin ir jam tarė: Nalubi prakeiktasis, dabar purkštauji, šiaušiesi ir traukiesi iš savo gimtosios žemės. Ir motina priekaištuoja sūnams: - Numeda, Posdraupočio motina iš Mantų giminės, tarė savo sūnams: gailiuosi, kad aš jus kadaise pagimdžiau...

Tie kieti ir baisūs žodžiai yra šiurpūs ne vien dėl to, kad brolio ar motinos ištarti, bet kad gina išbrovėli, smerkia rezistenciją. Tie žodžiai, ištarti prieš septynis šimtus metų, bet šiandien jie panašiai, su panašiai aistra tariaimi iš abiejų pusių. Šių rietenų akivaizdoje politinės rietenos yra ne vaikiškos, bet beveik kūdikiškai nekaltos, tačiau ir jos esmėje yra tos pačios rūšies ir to paties pobūdžio. Laiko perspektyvoje jos yra didesnės ir pragaistingesnės, nes jos trupina bendruomenės nugarkaulį.

Geras pavyzdys patraukia, blogas atstumia. Istorijoje reikėtų kalbėti ne tiksliai apie Vaidotus, Margirius, bet ir visus išgamas ir parsidavėlius. Be to, dideli žygiai ir didelės nedorybės yra reti reiškiniai, ir jie ne kasdien nutinka. Gal ne su dideliais dalykais bendruomenei reikėtų kovoti, o kaip tiksliai su smulkiais šunybėmis ir niekšystėmis. Jos, manding, gyvenimą nudažo ir nukreipia į šunkelius...

Ar nereikėtų dažniau mums pakelti balsą į Tretįjį Dievybės asmenį ir maldauti proto bei sandaros... (Nukelta į 4 psl.)

HELP WANTED MALE

DIEMAKERS
BORING MILL OPERATORS
MILLING MACHINE
OPERATORS
MACHINE REPAIR

Immediate job openings. Top wages. Excellent fringe benefits. Long program. Overtime.

Apply personnel Department

REPUBLIC DIE & TOOL CO.
45094 Van Born Rd.
Wayne, Mich.
721-7800 (71-73)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DABARTINĖ LIETUVIŲ TAUTOS PADĖTIS (3)

TIESIOGINĖ RUSIFIKACIJA
TAIP PAT INTENSIVYVI

Apskirtai indoktrinacija yra rusifikacijos dvynys. Dar daugiau. Indoktrinacija yra tik parengiamasis kelias rusinimui. Bet ir tiesioginė rusifikacija yra intensyvi. Lietuvos kompartijos XV suvažiavime rusai sudarė 29.4%. Dabartiniame Lietuvos kompartijos centro komitete rusų 26.7%. Lietuvos kompartijos delegacijoje Sov. Sąjungos kompartijos 1966 suvažiavime rusų buvo visos trečdalis. Lietuvos aukščiausioje soviete rusų yra 22.7%, o Lietuvos delegacijoje, Sov. Sąjungos

V. VAITIEKŪNAS

aukščiausioje soviete rusų 24%. Lietuvos vadinamoj "Ministrų Taryboj" rusų 21.4% o aukščiausio teismo tarėjuose -- 22.3%. Iš 82 vidurinių specialinių mokyklų 22 mokyklos, t.y. 26.8% vidur. spec. mokyklų turi studentų grupes, kurioms dalykai dėstomi rusų kalba. Iš 10 aukštųjų mokyklų 5 turi grupes, kurioms dalykai dėstomi rusų kalba.

Bendrojo lavinimo mokyklų vadovėliai, išskyrus lietuvių kalbos, Lietuvos geografijos ir istorijos, yra rusiškųjų vadovėlių vertiniai. Jų pavyzdžiai bei iliustracijos yra rusiški. Net pradžios mokyklos mokiniams rašto darbui duodami rusiški atvirukai: "Ruskija narodnija skazki" (Rusų liaudies pasakos) arba "Vesna v liesu" (Pavasaris miške) ("Tarybinė Mokykla", 1966 Nr. 4, p.12.)

Studentai vasaros atostogų darbams siunčiami į Kazachstaną, mokytojai atostogų į Maskvą, Leningradą, ar Voronežą, o rusai užtvinsta Palangą, Druskininkus.

Vilniuje nuolatinis rusų teatras, ir gausios rusų teatrų gastrolės. Rusų operos lietuvių scenoje statomos rusų kalba, nors italų ir kitų tautų operos statomos lietuvių kalba.

Rusų rašytojų sukaitys, vadinamos visos junginės konferencijos, radijo ir televizijos rusiškos laidos -- visa tai taikoma pavergtajam lie-

tuviui nulietuvinti. Netgi okup. Lietuvos švietimo ministerijos kai kurios instrukcijos bendrojo lavinimo lietuvių mokykloms skelbiamos rusų kalba. Lietuvos Mokslo Akademijos darbai, su nedidelėmis išimtimis, skelbiami rusų kalba. Įsitaigų iškabos, teatro afišos, plakatai, paminklų įrašai, muziejų eksponatų aiškinimai -- šalia lietuvių ir rusų kalba.

Lietuvių liaudies dainos ir šokiai atmiešti rusų ar kitų "brolisų respublikų" folkloro priemonėmis. Net lietuvių gimtinė jau yra ne Lietuva, o Sovietų Sąjunga.

Ir taip nuo lopšio iki kapo pavergtąjį lietuvių slegia indoktrinacijos rusifikacijos košmaras. Vos pradėjusiam tarti pirmuosius žodžius lietuviui jau brukamas plakatas: "Aš noriu atverti mažytę širdelę Lenino Partijai, Lenino šaliai. Aš noriu ištarti švelniausiąjį žodį ir Lenino Partijai juo padėkoti". ("Genys", 1966. Nr. 3, p.2.)

Ir į grabą atgulusi senelė šeima prievartaujama laidoti sovietinėmis apeigomis. Tam reikalui prieš porą metų kultūros - švietimo darbo mokslinis-metodinis kabinetas išleido specialų leidinį su patarimais sovietinių laidotuvių vykdymo taisykloms.

KAS IR KODĖL NEPALIESTA?

Mūsų tautos dabartinės dvasinės aplinkos vaizdo pilnumui praversių dar paliesti ir okupan-

to brukamos pseudo-religijos -- ateizmo -- indoktrinaciją, ir okupanto prievartą ir priespaudą religijoms ir religinėms bendruomenėms. Bet tada paskaita per daug išsiplėstų. Be to, tais dalykais gana dažnai mūsų spauda pateikia išsamios informacijos. Pvz. liepos 22 ir 23 "Draugas" yra pateikęs visai aiškų vaizdą, kaip okupantas siekia sunaikinti katalikų bažnyčios organizaciją ir susiklausymą iš vidaus, savo agentus darydamas religinės bendruomenės vadovais ir tvarkytojais.

Antra vertus, vaizdo pilnumui taip pat reikėtų apžvelgti ir mūsų tautos atsparos sovietinei indoktrinacijai ir rusifikacijai apraiškas, būdai ir priemonės. Bet ir šis atžvilgis netelpa šios paskaitos rėmuose.

OKUPUOTOS LIETUVOS GYVENTOJAI

1969 pradžioje okupuotoj Lietuvoj buvo skaičiuojama 3,105,000 gyventojų. Miestuose -- 47%, kaime -- 53%. 1939 okup. Lietuvos plote buvo tarp 3,180,000 ir 3,215,000 gyventojų. Skaičiuojant vidutiniškai tik 1% metinio natūralaus prieauglio, per 30 praėjusių metų gyventojų skaičius okup. Lietuvos plote natūraliai turėjo išaugti iki 4.5 mil. gyventojų. Kremliaus genocidinė politika okup. Lietuvos gyventojų biologiniam potencialui ypač padariusi labai didelių nuostolių.

Lietuvos gyventojų natūralus prieauglis nuo 1906 pastoviai mažėja. 1960 sudarė 1.47% visų gyventojų; 1961 -- 1.43%; 1962 -- 1.21%; 1963 -- 1.17%; 1964 -- 1.16%; 1965 -- 1.02%; 1966 -- 1.

01% ("Lietuvos TSR Ekonomika ir Kultūra" Vilnius, 1967, p.70.)

Sovietų duomenimis natūralus gyventojų prieauglis, tai yra prieauglis iš gimimų, 1959-1965 sudarė vidutiniškai 91.7% viso prieauglio ir tik 8.3% viso prieauglio sudaręs vadinamas "mchaninis prieauglis", tai yra sovietiniai kolonistai Lietuvoje. Tačiau šie sovietiniai duomenys nederina su pačių sovietų skelbiama statistika pagal kurią i okup. Lietuvą pvz. 1964 yra atvykę 13,400 kolonistų, 1965 -- 16,400 kolonistų ("Komjaunimo Tiesa", 1966.5.6). Kadangi natūralaus prieauglio 1964 buvo 33,700, tad atvykimas 13,400 kolonistų sudarė 28.5% viso 1964 prieauglio, o natūralus prieauglis 71.5% visoprieauglio. Kadangi 1965 natūralaus prieauglio buvo 30,100, tad atvykimas 16,400 kolonistų sudarė 35.3% viso prieauglio, o natūralus prieauglis tesudarė 64.7% viso 1965 prieauglio.

Maža to. Faktiškai tas santykis dar pablogėja, nes faktinis 1964 metų gyventojų prieauglis nebuvo natūralaus prieauglio ir kolonistai suma, tai yra 33,700 plus 13,400 -- viso 47,100. Faktinio prieauglio 1964 buvo tik 41,000, o 6,100 gyventojų kažkur nutrupėjo, tai yra iš okupuotos Lietuvos buvo išgabenti į Kazachstaną, Karelijos miškus ir t.t. Ir 1965 faktinis prieauglis nebuvo natūralaus prieauglio ir kolonistų suma, tai yra 30,100 plus 16,400 -- viso 46,500. Faktinio prieauglio 1965 buvo tik 37,600 nes 8,900 buvo iš Lietuvos išgabenti. Todėl faktiškai natūralus gyventojų prieauglis 1964 sudarė tik 67.3% visoprieauglio, o kolonistai -- 32.7%. 1965 natūralus

prieauglis sudarė tik 54.4% viso tų metų prieauglio, o kolonistai net 43.6% viso prieauglio.

Tie pačių sovietų duomenys rodo, kaip Kremlius stengiasi mūsų tautos biologinį potencialą pačioje Lietuvoje siaurinti, dalį natūralaus prieauglio iš Lietuvos išgabendamas, o likusiai daliai atskiesti ir atsverti atgabendamas kolonistus.

Kad tie kolonistai nėra kokie nepakeičiami specialistai, liudija pačių sovietų duomenys. Pvz. Jonavos chemijos kombinate dirbančių kolonistų 62.7% yra tik su pradžios mokyklos arba nebaigtos vidurinės mokyklos ("high school") išsilavinimu; Kėdainių chemijos kombinate tokių kolonistų yra 64.9%, o Mažeikiuose -- 75%. ("Liaudies ūkis", 1966, Nr. 4, p. 115.)

1959 sovietinis gyventojų surašymas okup. Lietuvoj rado 79.3% gyventojų lietuvių. Ar ir kiek per praėjusį dešimtmetį ta padėtis yra pasikeitusi lietuvių naudai ar nenaudai -- sovietai duomenų neskelbia. 1970 numatytas naujas gyventojų surašymas gal suteiks į tą klausimą atsakymą.

(Bus daugiau)

Wanted experienced
LAYOUT MEN
and
FITTERS

for days & afternoon
Misc. iron and stair
work. Steady work,
overtime, top wages &
excellent fringes.

ALUMINUM & ARCHITECTURAL METALS
CO.

1974 Franklin
Detroit, Mich.
567-6880

(71-77)

RAUSVĖ JONAS ŽMUIDZINAS

Iš knygos "Runcė ir Dandierinas"

Už savo sesę Šešupę skaisčiau, bet niekieno nedainuota -- šitaip nelauktai pažeminta Rausvė, verkšlendama pro sūduvių sodus, žydriom ir geltonom gėlėm nubarstytais slėniais, sau vingių vingiais tekėjo. Taip, ji bėgo ir bėgo raitytom alksnių alėjom ir mėlynam karklų pavėsy vilgindama lingavo įkrantėj sirpstancias gervuogių kekes, tarytum juodus žvaigždynus.

O koks ten -- parausvyje -- būdavo vasarą gražumas!

Diena, saulė įsisėgus, spinduliudama sau vaikšto šienų kvepiančiais krantais, tartum su radastauz gintaro plaukų jauna ir daili mergina. O toliau, žingsnis kitas įkalniau, javai tarsi pulkas nuotakų šilkuos snara, ir jų bangos paskui bangas dūmais rangos po rugiagėlių spalvos padangę, ir girdi, kaip jovaro viršūnė vasara kukuoja leipstančiu balsu, bitės skrenda dobilienu -- dūžgia jų cimbolai, ir visa parausvinė visata žiogų gitarom žvanga. O tuo tarpu kur tik žiūrai -- visur žalia, žydi ir jauku, balta-skruosčiai dobiliukai, saulėje ikaite, rodos, ims ir šoks nuo kranto Rausvė išsimaudyt su purienomis kartu.

Žinia, vasarą sausą per Rausvės brastą ir kiulę, uodegą kratydama, drąsiai vaikštinėjo, tačiau į jos gilynę, sakydavo, "nemokėdamos plaukti neperšizegnojės maudyties neikiel!"

O kai, būdavo, naktis, debesėlius nusimovus, skaisti ateina, Rausvės veidrodiniam vandenyje žvaigždės, mėnulis ir sietynai taip istabiai atsispindi ir žėri, kad bežiūrėdamas, neatsigrožėdamas imi ir pagalvoji: "Nejaugi čia ne dangus, o tik jo atspindžiai?" Šitaip svyruodamas neatsigrožėdamas, ten plauko, kupras rodo iš vandens: juodo dūmiančio akimis sidabriniai šapalai, ar angelai? Ne vien naktį ir anksti rytą, jei dangus visai nuogas, užkandam joje plaukiojančią palaidais plaukais Aušrinę.

O pavasarį? -- Kai tik medžiam pumpurėliai sprogs, dygsta lapai, parausvyje jauna geltonka-

sė su vieversiu dvikovon jau eina -- traukia dainą kiekvienas gražesnę -- ir jai iš viso bundanti pasauli ima valdyt geras ūpas, Rausvė, saulę ant kupros sau užsidėjus, bėga šėlsta, tarsi žaltys krištolinis tarp žilvičių raitos, sukūrėliais verda, karklus už plaukų tik taso ir, putodama sidabru, nuostabius dalykus groja akmeninėm klaviatūrom. Tik nu-eik tada pas ją! -- tuoj keisto nerima bacilai rokenrolą tau širdyje ir trepsena!

O joj žuvų žuvelių! --

Gružių eskadrilės su savo nepaprastai linksmų ir vikrių vaikų būriais. O kad matytumėt! -- kaip jos, skaidriai permatomam vandenyje imantiriai narstydamos, kažin kodėl vis virstelia į saulę savo auksažvyninius blykstelėjančius pailgus pilvukus, tarsi tokiu ypatingus veidrodokus. O tas jų pasakiškas nebailumas: vos spėji ant žalio kranto atsisėdęs basą koją vandenin panerti, tuoj viena po kitos, purpuriniais pelėkais mosuodamos, it šuniškai uodega vinguriuodamos ir sidabrinis burbuliukus iš nosiės leisdamos, drąsiai priplaukia ir šitau bakstelia į nykštį savo pašaiptai perkreiptu snukučiu.

Ešeriukai, atvirai kalbant, nedideli, tačiau iš plaukšenos atrodo labai kariški ir išdidūs, tarytum tik ką pragydę pirmas peštynes laimėję gaidukai. O tylią vidurvasario naktį klebono gilynė -- vienoj giliausiųjų -- šamai kaip teliukai, žvaigždėtan paviršium galvas išnardinę ir balzgano gintaro akis išpūtę, neatsigėrėdami į mėnulišpokus, ne lyginant labai nustebę žmonės į skraidančią lėkštę. Kapsinės lydekos, be abejo, kur kas išmintingesnės net už žemaičių didelio proto lydžius ir už džūkų, anot zanavykų, velnių priūdusius ledokus, nes, gudragalvių kapsų į varžas varomos, jos savo sumanumu juos pralenkia: it šaudyklės sidabrine apačia švysčioja ore, persokdamos tuos jompaspeštus žabangus ir dar virš jų, lyg pasityčiodamos, linksmi mostelia uodega.

Katino ūsais vėgėlės it paršiukai, šapalai nei karališkos silkės ir vėžiai kaip klumpės -- visi tie dykaduoniai uodegai socialai ir linksmi joje dienas leido, mat, žilvičiuose, kurie savo galvas Rausvėje trinko ir savo kačiukus prausė, įvairiausių agi ir gražiausių vabalėlių apstybės gyveno. Argi saky-

si, kad ten jom ne rojus, jei vabalas po vabalo, netikėtai užsnūdęs arba nelaimingai nuo karklo paslydęs, vandenin tik -- pakšt ir žuvelės skilvin -- šmakšt.

Tad nenuostabu, jog, mažas būdamas, kartais nieko kito taip netroškau, kaip gruzė Rausvėje būti ir, po savo žuviškos mirties, danguje tokioje pat gražioje Rausvėje, kvapiais ir čiulbančiais alksniais nukaišytoje, amžinai gyventi.

O tarpais, besėdint ant šios upės kranto pieinių žieduose arba baltųjų plaštakių pusnyje, vaikiška vaizduotė jau taip išsismagindavo, jog tik žiūrėjai ir gėrėjais, ta pomirtine gruze būdamas, kaip aho gyvenimo Rausvėje jauni angeliukai, joje pasistatę gintarinių plytų vandeninį malūną su auksinėm šliužėm, su per visą dieną putojančiu ir kleketuojančiu ratu, vieni migdolines kruopas mala, kiti, į šiaudines savo skrybėles jų prisizėrę, lakstydami krantais arba jodinėdami sartaais su balta žvaigžde kaktoje arklūkiais, ištisą dieną jas žuvisms barsto-dalina, ligi toks su smaila geltona barzdele angelas varpininkas, saulei nusileidus, išibuoja negirdėtai gražiai auksu gaudžiantį varpą vakarinių poterių.

Buvo pats liepų žydėjimas, kai 1944 metais, prieš išvykdamas į juodą nežinią, kažkokios vidutinės jėgos traukiamas, nuėjau parausvin, ton vieton, kur man atmenamai augo vešėjo trijų vyrų neapglėbiamas ir perkūnų neįveiktas, dar mūsų senėvių šventu laikytas ažuolas. Tačiau tenai dabar tebuvo tik jo kelmas. Nuėjau ir atsisėdau ant to kelmo, jau samanom aptraukto, tarsi bronzos aplieto, nuo kurio aš kadaį su kitais vaikais vasarą šokdavau į Rausvės vandenį. Tai buvo mano pasakutinė pavakarė jaunų dienų paupy. Kažkokia iškankyta tyla tąsyk smaugė visą Lietuvos pasaulį, ir man tuoj pasidarė labai neramu: pakilau ir norėjau jau eiti, bet kažkaip susilaikiau ir į savo išpūdžių sąsiuvinį įrašiau:

"Sudie ir tau, su mano jaunystės laime žaidžiusi Rausve..."

Įrašiau ir buvau benueinas, bet pats nežinau, ko staiga atsigrižau. Tur būt, jog man pasigirdo, lyg Rausvės vanduo būtų ėmęs klikti gailiau...

ŽVILGSNIAI

KEŠTUTIS GAIDŽIŪNAS

Nors iš visų automobilių vairuotojų moterų sudaro tik trečdali, jų įtakingumas į automobilių stilių, yra netoli 100%.

Priemiestyje gyvenanti žmona yra viena iš didžiausių "dviejų automobilių šeimų" priežasčių. Ir, žinoma, kasdien atsiranda vis daugiau ir daugiau moterų vairuotojų.

Tai labai geros priežastys automobilių gamintojams skirti vis didėjanti dėmesį į moterų norus ir kaprizus.

Ir jau ne šiandien automobilių gamintojai pradėjo kreipti dėmesį į moterų pageidavimus. Patys pirmieji automobilių patogumai -- kilimai, vidaus apšvietimas, automatinis cigarečių žiebtuvas -- buvo įtaisyti pagal pirmuosius moterų norus.

Vienas automobilių gamintojas buvopakliuvęs į tikrą moterų nemalonę, kada pasirodė, jog automobilio durų rankenos labai lengvai aplaužydavo ilgus ponių nagus. Rezultate durų rankenų stilius buvo pakeistas net viduryje metų, kada jau iš viso labai retai įvyksta bet kokie nors stiliaus pakitimai.

Automobiliai su žemesnėmis grindimis, kurios reikalauja perlipsti per aukštą slenkstį, tarp moterų nėra populiari. Čia kaltę kelia šiandieniniai sauri. trumpi sijonai...

Du didieji moderniosios technikos išradimai didžiojo daugumoj moteris pavertė į automobilių vairuotojas. Pirmas išradimas yra automatinis starteris, panaikinęs nelengvą (o moterims ir beveik neįmanomą) rankena sukamą užvedimo sistemą. Antaras išradimas -- automatinė transmisija. Šis išradimas moterims panaikino gana komplikotą bėgų keitimo procedūrą. Ir kadangi jau vietoj trijų pedalių atsirado tik du -- greičio ir stabdžių, automobilio vairavimo lengvumas, moterų akyse, žengė dar vieną žingsnį pirmyn.

Įvairūs instrumentai ir kiti patogumai, kaip peleninės, automatiniai cigarečių žiebtuvai, automobilyje yra įtaisyti netoli vairo. Kodėl? Mat, moterų rankos trumpesnės už vyrų.

Jėgos stabdžiai ir jėgos vairavimo sistema taip pat atsirado moterų dėka. Kadangi metų bėgyje automobiliai vis didėjo ir sunkėjo, buvo reikalaujama vis daugiau ir daugiau fizinės jėgos juos vairuoti ir stabdyti. Šių išradimų pagalba vos 5 pėdų ir 100 svarų mergina, vienu pirštu lengvai pastato 20 pėdų automobilį į 21 pėdos laisvą vietą.

Kartais, stebint tokių moterų įtakingumą atrodė, kad visai neapsimoka spaudoje sekti techninius patobulinimus ar stilius pranašumus. Juk mano kaimynė, stipriai išsikibus į vairą, važiuoja savaitiniam maisto

Kas verčia žmogų keliauti? Atsakymų gali būti daug, kiekvienas jų bus teisingas, nes tai pareina nuo žmogaus ir jo polinkių.

Mane patį judėti varo ilgesys, kurį pajutau vaikų būdamas, pamatęs dundantį traukinį Kauno stotyje. Ilgai stebėjau juos siuvančius ir ko ilgiau stebėjau tuo labiau troškau išsivieči iš stovimos vietos ir lėkti lėkti kartu, pažinti, matyti. Tas troškimas iki dabar neužgeso, tik kai pirmieji kelionės išpūdžiai kėlė nuostabą, sakytai, šventą pagarbą naujam vaizdui, patyrimui, tai vėliau apramintas troškuly pasidarė daug kritiškesnis. Dabar beklaidamas jaučiuose labiau ramus teisėjas, negu apsvaigęs entuziastas.

Į Kanarų salas pasukau ieškodamas egzotikos ir amžinos vasaros. Kanarų salų grupė randas maždaug 200 kilometrų nuo Afrikos žemyno, maždaug toje pačioje paralelėje kaip ir Sinajaus pusiasalio pietinė dalis. Nors toji salų grupė susideda iš 12-os salų, tačiau turistų tebelankomos vos 3 salos iš kurių populiariausios yra Gran Canaria su sostine Las Palmas ir Tenerife su kurortu Puerto De La Cruz. Parinkau pastarąjį ne vien tik kad jo didybė sudaro nepaprastai išpūdingas vulkanų kilmės kalnas Pico Del Teide (3710 metrų aukštumo), bet kad keliau vasarą ir klimatas galėtų būti per karštas ypač Gran Canaria saloje, kai tuo tarpu Puerto De La Cruz kurortas, pasisukęs į šiaurę, gauna švelnius atlanto brizus, kurie atvėsina atmosferą, tam tikrais tarpais uždengia saulę ir gyvenimas daug malonesnis negu, kad Šveicarijos ar Italijos kurortuose prie didžiųjų ežerų.

Buvę vietos gyventojai tiek susiliejo su ispanais, dabartiniais salų šeimininkais, kad sunku jau juos atpažinti. O jei kai kurie ir skiriasi, tai žmogus nesi tikras ar tai kartais nenauji ateiviai iš Afrikos žemyno.

Ispaniškai Canarias turėtų išversti šunų salomis, bet, turistų dėka, dažnas vadovas mini kanarėles, nors tų kanarių salose nėra. Kelios matytos tupi narveliuose atvežtos iš kitur. Iš viso Tenerifo sala yra lyg išsluota. Nėra joje nei triušių, nei kitų laukinių padarėlių, nei paukščių. Tik prie jūros laikosi tam tikra žuvėdrų rūšis. Sala tačiau didelė

apsipirkimui, žinodama ar nežinodama planuoja ateities automobilių modelius.

Žinoma, joks techninis išradimas, negarantavo ir negarantuos, kad ši maloni moterėlė, signalizuodama kairės sukimą ir vėl nepasuks dešinės...

R. SPALIS

įvairi tiek augmenijos, tiek klimato atžvilgiu. Kaip jau minėjau, Puerto De La Cruz, pasisukęs į šiaurę, gauna švelnius brizus, yra tikras turistams. Tuo tarpu toje pačioje saloje didžiausias miestas -- uostas Santa Cruz ir kitos vietovės jau išdegingtos, plikos, mažiau svetingos, apneštomis raudonai rudomis dulkėmis, kur vyrauja apsiūrę kaktusai.

Tačiau pats Puerto De La Cruz ir jo apylinkės yra lyg didžiulė oazė, pilna žalumos, gėlių, vilų, promenadų, puikių hotelių, gajumo ir džiaugsmo, vieta kurios gyvenimas aptyla tik gerokai po vidurnakčio. Ir ne vien tik brizų dėka visa šitoji gerovė ir palaima, bet kartu dėka Teidės kalno viršūnės, kuri žiemos mėnesiais apsidengia sniegu. Taip pat pusantro kilometro aukštyje ar virš iškrenta jo nemažai. Šiaip sala išdžiūtų, nes žemutines vietas ir minimą kurortą lietus aplanko kartą į trejetą, ketvertą metų, jei tikėtis salos gyventojams. Tačiau netikėti nėra pagrindo. Tai patvirtina ir kiti šaltiniai. Patyrimui keleiviui užtenka tik žvilgtelti į vietos gyventojų apsiirengimą ir krautuves. Kurorto krautuvėse nemažiau nei vieno lietsargio, nė vieno plastikinio palto ar kitos apsaugos nuo biaušnio oro. Viskas skirta tik saulei ir vasarai.

Renkant hotelį, trauki lyg loterijos bilietą. Visi jie vienodai garbinami ir besirinkdamas gali padaryti klaidą, bet šikartą ištraukiau ypač laimingą bilietą. Hotelis Martina prie pat Atlanto. Patalpos 9-tame aukšte, kampinė pozicija su vaizdu į Atlantą, promenadą ir paplūdimį. Kitas kampas su balkonu į kurorto centrą, hotelius ir virš jų vėl į Atlantą. Iš savo aukštumos galiu stebėti vietinius gyventojus, jų papročius, jų didelius puodus, iš kurių jie sotinasi ypač vakarą, saulei pabėgus pasilsėti. Visas paplūdimis veik vietos gyventojų labui, nes pakrantė nešviesiai balta kaip Palangoje, bet pilnai juoda, nes sala vulkano padermės. Turistai labiau laikosi savo hotelių, kurie veik visi turi baseinus, kur ir vanduo šiltesnis ir spalvos gražesnės ir yra vietos pasirodyti.

Vietos gyventojai dėka labai derlingos žemės anksčiau versdavosi bananų auginimu. Ir dabar dar pilna plantacijų. Taip reikalingą vandenį parūpina, minėjai, Teidės sniegas, kuris tirpdamas subėga į didžiulius rezervuarus kalnuose ir jie maitina salą per likusį sausąjį periodą. Bananų kekės sunkiai kaba, dažnai jos turi būti paremtos, kad nenulaužtų pačio kamieno. Atrodo, kad čia nėra ypatingo sezono, nes matėme tik žydinčius bana-

nus, jau prinokusių skinti ir tik besimezgančius. Kadangi bananų plantacijos ilgą laiką buvo kam bene vienintelis pragyvenimo šaltinis ir nuskinda, pavogta kekė su darydavo stambų nuostolį savininkui, tai iki dabar dar liko gan griežtos bausmės už pavogimą, ar bananų sužalojimą. Turistas, nusikaltęs tuo atžvilgiu, tuojaus išsiunčiamas iš salos. Vietinis ne tik gauna mėnesį kalėjimo, bet sumoka ir labai aukštą pabaudą. Taigi bananai auga netrukdomi. Tačiau salos vaizdas keičiasi. Jei anksčiau dėl didelių nuostolių, retas turistas aplankydavo salą, tai dabar lėktuvai išveža ir atgabena jų šimtus per parą. Ispanai, pakėlę savo krašto gerovę dėka turistų, susirūpino salomis nejuokais, nes jų klimatas švelnesnis už Costa Brava ir kitas vietas Europoje. Todėl čia matomos didžiulės pastangos. Puerto De La Cruz promenada nesudarytų gėdos Nicai ar kitam garsiam kurortui. Puikius hoteliai aprūpinti dušais, voniomis, švartais, gražiai aptarnaujami ir, palyginus dar pigesni negu Prancūzijoje, Šveicarijoje ar kitur. Girdėjau, kad dažnas turistas, pabuvęs vasarą, grįžta ir "žiema", nors kainos būna truputėlį aukštesnės, mat Teidės viršūnė balta ir švokščia vanduo iš kalnų. (Bus daugiau)



Būrelis "Gintaro" vasarą su šeimomis. Jų tarpe mūsų žymusis miškininkas prof. A. Rukūža su žmona, čia atostogavęs kasmet praleidžiant nuo pat pirmųjų metų, kada šią vasarvietę įsigijo Algis ir Viktorija Karaičiai.

Kaip taupyti pinigus kai telefonuoji į tolimes vietas

Šiais laikais yra svarbu pratęsti kiekvieno dolerio vertę kiek tik jų turima. Todėl Ohio Bell nori pagelbėti jums gauti daugiausia naudos iš pasikalbėjimų su tolimomis vietomis.

Kas savaitę vakarais pradėdant nuo 7 valandos ir ištisą dieną šeštadienį ir sekmadienį, galima pasikalbėti tris minutes telefonuojant į bet kurią vietą Ohio valstijoje (išskyrus salas) tik už 40 centų ar mažiau, su priedu taksu. Taip pat galima telefonuoti į bet kurią vietą Jungtinių Valstijų (išskyrus Aliaską ir Hawajus) tik už \$1.00 ar mažiau, su priedu taksu. Jeigu norit kalbėti ilgiau negu tris minutes, kitos minutės kaštuoja dar mažiau.

Pasiteiraukit taipgi apie "Vėlyvos nakties" specialias žemas kainas telefonuojant po vidurnaktį.

Pratęskit savo dolerius pasikalbėjimais su tolimomis vietomis tomis pagipintomis valandomis. Paziūrėkit savo telefonų knygos pirmuose puslapiuose platesnių žinių apie tai.

Ohio Bell



Gražina Musteikienė, Dirvos laimingoji skaitytoja, laimėjusi "Gintaro" vasarvietės savininkų A. ir V. Karaičių dovaną -- vieną savaitę atostogų, po malonaus poilsio, dėkoja vasarvietės savininkui Algii Karaičiui už tokią puikią dovaną, malonią globą ir mielą poilsį.

PASKUTINĖS VASAROS DIENOS MICHIGANO PAKRANTĖJE

Jurgis Janušaitis

Atsisveikinti su vasaros malonumais dar kartą sugrįžtame į lietuvių pamėgtąjį Union Pier, kur gražiomis vasaros dienomis tegirdėjome lietuvių kalbą, kur skambėjo vakaro tyloje lietuviškų dainų posmai, kur susitiko tiek daug pažįstamų iš artimi ir toli, kur gražioje Michigano ežero pakrantėje mirguliuo įvairiaspalviai saulėsaučiai, kur ežero bangose nardė didžiosios lietuvių šeimos narai.

Union Pier vardas garsėja. Jame vis daugiau ir daugiau įsikuria lietuvių, įsigyja, kad ir kuklias nuosavybes, o šią vasarą iš Aušrų vilą nusipirko Antanas Reklaitis.

-- Malonu nors savaitgaliais čia pabuvoti. Čia tiek daug ramybės, pavėsio ir koks gražus ežero veidas. Po poilsio ir darbai lengvesni -- kalbėjo į ežero tolius žvelgdamas naujasis Union Pier gyventojas A. Reklaitis savo bičiuliams.

Ir lietuviškoji veikla čia pamažu ima vis stipriau įsibanguoti. Šauniame "Gintare" penktadienio vakarais sušvisdavo linksmy nuotaių laužas, o prie jo susirinkdavo arti 500 Union

Pier vasarotojų. Tai pramoginė valanda, kurios metu gražiai skambėdavo ir sutartinės lietuvių dainos. Gi vilų savininkai bene trejetą linksma vakarių su ruošė. Ir pelnas skiriamas vasarvietės pagražinimui, o neretai jie atsimeina ir mūsų kultūrinius reikalus sava auka. Vasarotojai gerėjosi literatūros vakaru, kuriame savo kūrybą skaitė poetai H. Nagys ir K. Bradnas. Tokių pramogų, žinoma, vasarotojai ir sekančiosios vasaros mėnesiuose laukė.

Su dideliu pasisekimu praėjo ir Lietuvių Foto Archyvo lėšų teikimo komiteto ruoštas vakaras, kurio keli šimtai dolerių palengvins didžiuosius užmojus įgyvendinti, išsimokėti stambią skolą už filmavimo ir garso aparatus. O po to kun. A. Kezys, S.J. visa širdimi tęs amžininkų įamžinimą. Šalia visų pramogų, Union Pier lieka ir toliau viena iš mielių vasarotimui, kurioje susitinka tiek daug lietuvių. Ir tai bene ir bus patys didieji keliai, vedą lietuvius į vieną vietą malonių poilsui ir gražiam pabendravimui.

"Gintaro" vasarvietė viena iš didžiausių šiame vilų miestelyje. Šios vasarvietės savininkai Algis ir Viktorija Karaičiai po didelių pastangų, darbo ir ryžto tvirtai atsistojo "ant kojų", o vasarvietės ribos žymiai praplėtėjos ir paauogo vilų skaičių. Todėl šioje vasarvietėje ir vykdavo vasaros dienomis gyviausias gyvenimas. O sekmadieniais po pietų 3 val. sugausdavo varpas ir kviesdavo Union Pier vasarotojus dvasiniam susikauptimui. Ant pat ežero kranto, po ošiančiomis pušimis kuklus altorius, o prie jo kas sekmadienį Šv. Mišias atnaušindavo didis šalpos darbų ramstis dr. kun. F. Gureckas.

Paskutinis sekmadienis buvo toks mielas ir žavus, "Gintaro" kalnelyje geroje nuokoje sutikau p. Gražiną Musteikienę, buv. paskutinio Krašto apsaugos ministerio K. Musteikio žmoną. Ji Dirvos laimingoji, praėjusį rudenį Dirvos paskirstyme laimėjusi "Gintaro" vasarvietės savininkų A. ir V. Karaičių dovaną -- vieną savaitę atostogų jų vasarvietėje.

Gražina Musteikienė gražiai įdegusi, visada maloni, pokalbiuose nuostabi atvira, visada besisielianti lietuviško gyvenimo apraiškomis, džiaugėsi gražiuoju Michiganu ir "Gintaro" vasarvietės šeiminių malonią globa.

-- Nepaprastai laiminga laimėjusi šią ponų Karaičių dovaną. Čia praleidau net dvi savaites. O gal ir vėl laimėsiu tokias puikas atostogas -- juokaudama kalbėjo. Ji prisiminė ir Dirvos rūpesčius bei šio laikraščio našų darbą mūsų tautinei kultūrai išlaikyti.

Po ilgokų ir malonių pokalbių atsisveikinau su šia Dirvos laimingąja Gražina Musteikiene, kuri pasižadėjo dar ir atsikubančiomis vasaromis čia pabuvoti.

Darbo Dienos savaitgalio sekmadienis buvo nepaprastai malonus. Dieną lydėjo nesibaigianti giedra, Michiganas, lyg būtų (Nukelta 16 psl.)

Michigan pakrantėse...

(Atkelta iš 5 psl.)

pailsės po visos vasaros ošimo, buvo ramus. Tolimuose horizontuose švietė baltos regatos laiveliai burės. Kiek prtilę valandas papildiniame leido vasarotojai paskutiniam savaitgaliniui atkile. Paskutinį kartą šią vasarą susirenkama dvasiniam susikaupimui "Gintare" po šiančia pušimi.

Paežerėje kryptaivaikučiai, ežero mažytės bangėlės glamonėja krantą ir užlygina pėdas.

Ir paskutinis poilsio pirmadienis. Vaizdas ima kitėti. Ir Michingas lyg pyktelėja. Jo veidas rūstus ir toliuose žydi bangų viršūnės, kurios pradeda užlieti papildinį ir išblaško paskutiniam poilsui susirinkusius.

Banga po bangos atskuba į krantą, sugriaua vaikučių smėlio pilis, narsuolius pargriaua savo glėbyje ir sunkiai alsuodamos lyg viso žmogaus gyvenimo rūpesčius nešdamos, skuba atgal į ežero pločius.

Iš vilų, ryšulius nešini skuba prie mašinų paskutinieji vasarotojai.

-- Žiūrėkite, koks graudus vaizdas. Nutilsta linksmas klejimas. Žmonės išskuba į kasdieninius rūpesčius -- nuo "Gintaro" vasarvietės kranto į banguojančią ežerą žvelgdama kalba moteris savo kaimynėi, su rūšiais skubančiai per kiemą.

Ir gražiosios vasaros dienos nusklubėjo paežeriais. Tik čia išgyventos valandos, sutikti miegli žmonės, svarstytos visuomeninės ir kultūrinio gyvenimo temos daug kam pasiliks atminty, daug ką paskatins naujiems darbams ir ryžtui. Į Union Pier jau atskuba gražusis ruduo. Dar daug kas čia stabtelės sekmdieniais pasigrožėti besikeičiančios gamtos grožiu. Gi po ilgų darbo metų, jeigu sveiki gyvenime, daugelis iš mūsų vėl sugrįš į šį paprastą, bet mielą kampelį, kur tiek daug lietuviškos širdies.

ORGANIZUOKIME LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ KLUBĄ

Rugpjūčio 28 dieną Washingtonė įvyko respublikonų moterų tautybių atstovų konferencija, kurioje ir man teko dalyvauti. Ten susitikau su latvių, estų, vengrų, ukrainiečių, vokiečių, lenkų, italų, slovakių, čekų, portugalų ir graikų moterimis, kurios suvažiavo iš visos Amerikos. Džiaugiausi susitikus ir dvi lietuves: Aušrą Marčiulaitytę-Zerr iš Philadelphijos ir adv. Zuzaną Shallnienę iš Cambridge, Mass. Buvo tikrai įdomus įvykis. Tautybių divizijos vicepirmininkė Elly Peterson atidarė suvažiavimą, pabrėždama, kad sušaukė čia visus artimiausius susipažinti, išgirsti nuomones įvairiose srityse ir toliau palaikyti su visom nuolatiniams ryšius. Ji sakė, kad Amerikoje yra septyni milijonai moterų daugiau negu vyrų, ir kad moters vaidmuo Amerikos politikoje daug ką gali nulemti. Vėliau ji patiekė anketas, kuriose suteikė žinias, apie savo kilmę, išsimokslinimą ir visuomeninę veiklą. Tos anketos bus padėtos į Respublikonų partijos kartoteką.

Po to sekė pietūs, kurių metu susipažinau su moterimis, užimančiomis svarbias vietas prezidento Nixono administracijoje. Mes trys lietuvės sėdėjome su ponio Dorothy Elston, kuri yra Amerikos izdininkė ir ji

tvarko Amerikos pini-gus. Taip pat susipažinau su Mary Brooks, kuri prezidentas Nixonas



Rita Premeneckienė ir Aušra Zerr respublikonų moterų konferencijoje Washingtonė.

paskyrė metalinių pini-gų spausdinimo direktore, ir p. Helen Belenty, kuri yra laivų komisijos direktorė. Iš šių pavyzdžių matyti, kad moteris moka geriau ir atsargiau pinigų tvarkyti, kad joms patikimos tokios svarbios pareigos.

Po pietų vėl rinkomės į darbo kambarį, kuriam toliau tęsėsi konferencija. Čia kalbėjo Laszlo Pasztor, kuris yra tautybių divizijos pirmininkas prie Respublikonų Partijos, vengras, atbėgęs į Ameriką 1956 metais. Jis mums pasakė, kad mes liksime dabar nuolatine respublikonų partijos dalimi, vadina-ma kilmės divizija. Prezidentas Nixonas pageidauja, kad įvairių tautybių žmonės steigų kuo-daugiausia klubų, kuriuose savo gimta kalba bendrautų su savo žmonėmis, padėtų jiems tapti Amerikos piliečiais, bet nepamirštų savo kilmės ir kultūros.

Man kilo klausimas, kodėl mes lietuviai negalime turėti tokių respublikonų klubų. Mes esame gerai susiorganizavę į bendruomenes ir kitas organizacijas, bet politiniai stovime silpnai. Mūsų žmonės balsuoti nelabai mėgsta, o kiti tuo visai nesidomi. Tai yra klaida. Man atrodo, kad galima būti geru Amerikos piliečiu ir kartu dideliu Lietuvos patriotu. Gal prisidėdami labiau prie Amerikos politinio gyvenimo, padėtume Lietuvos išlaisvinimo bylai, jeigu pavyzdžiui, kreiptumėmės į Washingtoną kaip registruoti balsuotojai, ar politinė partija su keliais šimtais tūkstančių narių. Amerikoje yra apie 400 tūkstančių lietuvių kilmės žmonių. Tai didelis būrys. Turime daug jaunimo, kurie yra baigę čia aukštųjų mokslo, kai kurie iš jų domisi politika ir su mūsų pagalba gal patektų į Senatą ar Kongresą ar kur į vietos valdžią. Bet tokiems užsimojimams reikia daug darbo ir vieningumo. Mano tikslas, grįžus

iš šios konferencijos, yra įsteigti Clevelande Lietuvių Respublikonų klubą. Darbas bus nelengvas, bet su Jūsų visų pagalba bus padarytas. Mano noras yra toks kaip ir Jūsų visų -- būti geru Amerikos piliečiu ir kur tik galima ir kiek tik galima prašyti visų pagalbos išlaisvinti Lietuvą iš komunistų jungo.

Rita Birontaitė
- Premeneckienė

• BILIJETUS į Dainuojančios Žymantų Seimos koncertą, kurį rengia Dirva, jau galima išgauti paštu, apsilankius Dirvoje ar paskambinus telefonu 431-6344 ir juos atsiimti kasoje vakare. Nesivėluokite. Susidomėjimas koncertu didelis ir dabar dar galite gauti geriausias vietas.

Po koncerto bus šokiai, grojant p. Pažemio vadovaujamam orkestrui. Bus turtingas bufetas ir baras. Visi maloniai kviečiami į šį tradicinį vieną kartą metuose rengiamą Dirvos vakarą. Atsilankę maloniai praleisite vakarą ir kartu paremsite lietuvišką spaudą.

DIRVOS vakaro metu, rugsėjo 27 d. priešv. Jurgo parapijos salės, svečių saugumui užtikrinti, budės policijos automobilis.

WANTED AT ONCE
1st CLASS

STEEL FABRICATION MEN

for small misc. Iron Shop. Steady work for qualified men. Days. 313-689-9180

(73-78)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
SHEET METAL
FINISHERS

Processing company needs qualified FULL and PART TIME men to work on automotive sheet metal repairs. \$3.91 per hour, plus full company benefits.

Export Processing Co.

Apply 19925 Hoover Rd. or call Mr. Guilbault, (313) 371-6400. (68-74)

WANTED
EXPERIENCED
PIPE FITTERS
MILLWRIGHTS
ELECTRICIANS

For all shifts

Steady work for qualified men. Fringe benefits.

Must have high school education or equivalent. Apply at Personnel Office:

S. D. WARREN CO.
A division of Scott Paper Co.
2400 Lake Shore Dr.
Muskegon, Mich.

An Equal Opportunity Employer (71-77)

WANTED AT ONCE

JOURNEYMAN

DEVILIEG AND LUCAS
OPERATORS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance

NIGHT SHIFT

Steady work, overtime & fringes. Must be able to speak english.

BRADLEY - THOMPSON
TOOL CO.
22108 W. 8 Mile Rd.
Southfield, Michigan

(73-76)



Vienintelis lietuvių orkestras Sydnėje. Iš kairės: A. Dulinskas, K. Kazokas, A. Sankauskas ir A. Laurinaitis, V. Vilkaičio nuotrauka

CHICAGO

MADŲ PARODA



Kaip tradicija, kasmet rudenį Putnamo seselių rėmėjos Chicagoje ruošia madų parodą. Šimet ji įvyks rugsėjo 27-28 d. Jaunimo Centre. Kasmet rengėjos stengiasi įnešti naujumo: pernai buvo modeliuojami drabužiai padabinti lietuviškais motyvais. Šiomet -- bus rodomi drabužiai visai šeimai -- ne tik moteriški, bet ir vaikų, jaunimo ir vyrų. Bus rodomi specialiai šiai parodai

dai numegzti ir pasiūti rūbai. Pelnas skiriamas mergaičių stovyklos įrengimui. Chicagos visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti.

DETROIT

• BALFO Detroito skyrius rugsėjo 21 d. sekmdienį ruošia išvyką į Kodacių vasarvietę Nidą prie Lobdell ežero. Detroito lietuviai kviečiami praleisti dieną bendroje išvykoje.

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MOLDERS

With Brass & Aluminium experience Steady work. 50 hour week.

Ask for Mr. Fortenbacher

NOREN PATTERN &

FOUNDRY CO.

FRUITPORT, MICH.

616 — 865-3192

(69-75)

JOURNEYMEN

Horizontal Boring Mill
Vertical Mill
Hydrotel

Must have 10 years experience or Journeyman card.

NIGHT SHIFT
steady work and overtime

LIBERTY TOOL & ENG
2250 W. Maple
Walled Lake, Mich.
313-963-2118 (72-78)

DĖMESIO

visiems PODAROGIFTS, INC. klientams

Mes džiaugiamės galėdami pranešti, kad dėka pasitarimų, įvykusių Amerikoje su Vnesposylytorgo Prezidentu ir asmeniškai vizito Podarogifts Prezidento Maurice Rifkin Maskvoje, padaryti pakeitimai ir pagerinimai, priimant užsakymus dovanoms.

1. Komisijos arba mokesčiai nebebus imami nuo dovanų gross sumos mokėtos pirkėjo, bet visi mokesčiai bus pridėdami prie UŽSAKYMO NET SUMOS, taip, kad nekiltų nesusipratimų ar klausimų tarp Vnesposylytorgo ir gavėjo.

2. Prekių kainos yra sumažintos. Naujas kainoraštis bus paruoštas mėnesio arba dviejų laikotarpyje ir siunčiamas paprašius.

3. Iki to laiko mes prašome gerbiamus klientus, siunčiant dovanas, naudotis DOVANŲ PAŽYMĖJIMŲ — MERCHANDISE PURCHASE ORDER; tuo būdu gavėjas galės pasirinkti prekes, kurios jam patinka.

"MOSKVITCH" AUTOMOBILIO UŽSAKYMAI YRA PRIIMAMI KAIP IR SENIAU, KOL JŲ RIBOTAS KIEKIS BUS IŠNAUDOTAS.

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis į mūsų prisijungusias firmas ar jų skyrius:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106 — Tel. (215) 925-3455

PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 — Tel. (212) 581-7729

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 St., New York, N. Y. 10036 — Tel. (212) 245-7905

arba tiesioginiai į

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South, New York, N. Y. 10003
Tel.: (212) 228-9547

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Kultūrinė paroda

The COMMUNITY RELATIONS BOARD, PROJECT BRIDGE ir The BUCKEYE-WOODLAND KAIMYNYSTĖ rengia bendrą KULTŪRINĘ PARODĄ, kur įvairios etninės grupės, juodieji ir baltieji, išstatys geriausias savo etninės kultūros rankdarbius, maistą ir meną.

Ta KULTŪRINĖ PARODA įvyks priešakinėje dalyje milžiniškame CONVENTION CENTER, 1220 East 6th Street, SPALIO 18, ŠEŠTADIENĮ po pietų nuo 2 iki 6 valandos.

PAKLAUSYKIT, PAMATYKIT ir PARAGAUKIT kaip mūsų miesto įvairūs etniniai žmonės DA INUOJA, ŠOKA ir MAISTĄ gamina; kaip jų etninė dvasia reiškiasi LITERATŪROJE, PAIŠYBOJE ir RANKDARBIUOSE.

Norintieji dalyvauti ir išstatyti savo rankdarbius, artistai ir prekybininkai kreipkitės telefonu į JOE NEWMAN 694-3290 arba į Dr. GEZA ELES 231-2200.

DALYVAUKIT VISI!! Pagelbėkit pastatyti TILTĄ užpylimu slėnio ir mūsų sielas GERAIS NORAIŠI!

Rengimą remia: NATIONALITIES SERVICE CENTER, EAST END NEIGHBORHOOD HOUSE, WKYC Radio, TV-3, ir WZAK-FM 93.3, Continental Radio.

CULTURAL FAIR

CULTURAL FAIR

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekiama su Maskva suteiks jums žinias apie keliones paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

NEPRALEISKITE PROGOS PAMATYTI IR IŠGIRSTI PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE DAINUOJANČIA ŽYMANŲ ŠEIMĄ

Dirvos rengiamame vakare
RUGSĖJO 27 D., ŠEŠTADIENĮ

Vakaras įvyks Šv. Jurgio parapijos salėje - Pradžia 7 val. 30 min. vakaro - Bilietai nuo 4 iki 2 dolerių.

Po koncerto šokiai, grojant p. Pažemio vadovaujamam orkestrui - Veiks turtingas bufetas ir baras.



CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• KAMERINĖS MUZIKOS KONCERTAS įvyks rugsėjo 23 d., antradienį, Cleveland Music School Settlement salėje. Programoje trys Mozarto sonatos fortepionui ir smulkui ir Čaikovskio Trio fortepionui, violončelei ir smulkui.

Programą atlieka A. Kuprevičius ir Alcestis ir Robert Perry. Pradžia 8:30 val. vak.

PILŲNŲ TUNTO RUDENS VEIKLA

Muz. A. Mikulskis suteiko vadovauti organizuojamam Pilėnų tunto skautų ir vilkiukų skudučių orkestrui. Repeticijos vyks sueigų metu Naujosios parapijos viršutinėje salėje 7 v.v. kiekvieno mėnesio antrą ir ketvirtą pirmadienį. Sueigoms vadovaus E. Jakulis, A. Simantis ir A. Meilus.

Mindaugo d-vės vyresniųjų skautų sueigos globojamos V. Staškaus, vyks tomis pačiomis dienomis 7 v.v. Euclid Memorial Park mokykloje.

Pirmoji sueiga abiejose vietose įvyks rugsėjo 22 d.

Rugsėjo 29 d. tuntas aplankys Lubrizu bandymų laboratorijas, kur inž. L. Wittenmyer parodys moderniausius pasaulio motorų bandymo įrengimus.

Tėvai prašomi tai dienai atvežti skautiško amžiaus berniukus. Dėl in-

PREL. DR. J. B. KONČIAUS VIEŠAS PAREIŠKIMAS

Gerb. kun. klebono B. Ivanausko kviečiamas turėjau progos ir džiaugsmo pasidaruoti Šv. Jurgio parapijoje virš 2 mėnesių. Šia proga buvo malonu susipažinti su Clevelando lietuviais, nors anksčiau, po II Pas. karo, teko kelis kartus atsilankyti šiame mieste su prakalbomis Bendrojo Amerikos Šalpos Fondo -- BALFo reikalais ir 1954 m. turėti čia iškilmingą BALFo seimą. Džiugu pasisakyti jog mūsų kolonija atsižymi didele veikla ir lietuviškumu.

Šv. Jurgio parap. eidamas vikaro pareigas labai gerai išmokau lie-

tuvių kalbą laikyti šv. Mišias ir net giedotas, nes turėjau laimės per 9 savaites kas dieną turėti lietuvių kalbą Šv. Mišias.

Clevelandiečiai lietuviškumu, kultūrinio, bei visuomeninio veikimo be maž susilygina su chiegiečiais lietuviais. Čia pasireiškia Čiurlionio Ansamblis, kultūrinis - istorinis lietuvių darželis, BALFas, ALT ir Bendruomenė su p. Barzduku, PLB pirmininku. Malonu konstatuoti kad abiejose lietuviškose bažnyčioje skamba lietuviškos Mišios ir giesmės. Garbė abiem kun. kleb. Angelaičiui ir kun. kleb. Ivanauskui, nors Amerikoje gimusiems ir augusiems, kad palaiko lietuvių. Atsilankęs pas Clevelando vyskupą Isselmanną pareiškiau džiaugsmą, kad lietuvių taip gerai aprūpina ir jų tėvų - protėvių kalbą netrukdo turėti pamaldas.

Reiškiu savo džiaugsmą ir padėką Clevelando BALFo skyriaus pirmininkui Ed. Stepui ir visiems bendradarbiams už suruoštą pobūvį - pasikalbėjimą Čiurlionio Ansamblio namuose rugp. 14 d. Tai buvo džiugu man susipažinti su clevelandie-

čių artimo meilės darbais ir šia proga jie i teikė man meniską antrašą paminėjimui mano 50 metų pasidaruimams labdarai, nes 1919 m. iš Vokietijos išlaisvinau virš 30,000 lietuvių -- karo nelaisvių ir išsiunčiau į Lietuvą. Šiomet suėjo 25 m. kai dirbu BALFo organizacijai.

Lietuviško veikimo išjudinimui čia yra dukart savaitėje išeinąs laikraštis Dirva ir radijo valandėlė "Tėvynės Garsai" kiekvieną penktadienio vakarą.

Duok Dieve, kad visos lietuviškos parapijos, organizacijos, visuomenė ir jos vadai taip gražiai pasireikštų kaip clevelandiečiai.

Prel. J.B. Končius

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

VERTICAL BORING MILLS

Sustatymui ir operavimui reikalingas vyras. Dideli lėdiniai, antra pamaina. Valandinė alga. Liberališki priedai.

MAGNETICS
INTERNATIONAL INC.
54 Dunham Rd. Maple Hts, O.

An Equal Opportunity Employer

PASTATO PRIŽIŪRĖJIMUI

Reikalingas pilnam laikui prižiūrėtojas. Nuo 8 v. ryto iki 4 v. p.p. Aukštas atlyginimas. Gyvybės ir ligoninės apdraudimas. Tarnyba Clevelando rytinėje dalyje. Arti autobuso. Skambinti 692-1200 9 v. ryto iki 5 v. p.p.

1969 ZIG-ZAG

Siuvama mašina, mažai vartota, siuva apvadus kraštams, ap-lankas suknėlėms, (siuva sagas ir sagoms skylutes, monogramas ir kitus ypatingus siuvimo darbus; siuva viena ir dviem adatom, jokių priedų nereikia. Penkiems metams pilnai garantuota.

\$33.60 SU TAKSAIS
arba įmokėjus tik \$3.36, išsimokėti 9 kartus po \$3.36.

Telefonuoti Capital Credit Manager iki 9 vakare.

531-3680

1969 SINGER ZIG-ZAG

Siuvama mašina, mažai vartota, siuva apvadus kraštams, ap-lankas suknėlėms, (siuva sagas; ir sagoms skylutes, monogramas ir kitus ypatingus siuvimo darbus; siuva viena ir dviem adatom, jokių priedų nereikia. Penkiems metams pilnai garantuota.

\$56.60 SU TAKSAIS
arba įmokėjus \$5.66, išsimokėti 9 kartus po \$5.66.

Telefonuoti Capital Sewing Credit Manager, iki 9 vakare.

531-3680

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

VAISIŲ ŪKIS

Skubiai turi parduoti 69 1/2 akrų. Arti 90 greitkelio. 30 min. kelio nuo miesto. Labai gerai stovyje ir moderniškai įrengtas trijų šeimų namas, pilnas rūšys, garažai ir didelis kluonas. 1330 pėdų rubežius prie gero, išgrįsto kelio. 6 1/2 akrų eglučių ir mažas ežerėlis. Patikimam pirkėjui savininkas duotų paskolą. Šių metų derlius liktų pirkėjui.

CIPKUS REALTY
31601 Vine Street
Tel. 943-0910
arba namų
944-4713

Wanted at once
experienced

MOLDERS

with brass & aluminium experience. Steady work. 50-hour week.

Ask for Mr. Fortenbacher.

NOREN PATTERN & FOUNDRY CO.
Fruitport, Mich.
616-865-3192 (71-60)



Prel. dr. J. Končius, BALFo garbės pirmininkas.

formacijų skambinti 612-3904.

Tunt. A. Meilus

NORINTIEJI STOTI Į
LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ
PARTIJĄ CLEVELANDE
SKAMBINKITE
TELEFONU 871-4186
RITAI PREMENECKIENEI

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
HOME and
REMODELING
LOANS
INSURED SAVINGS

**AMERIKOS LIETUVIŲ
PILIEČIŲ KLUBAS**
6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NEW YORK

• NEW YORKO OPERETĖS CHORAS, vad. muz. Mykolo Cibo, pasipuošęs tautiniais rūbais dalyvaus BATŪNO rengiamoj demonstracijoje prie Jungtinių Tautų ir išpildys Lietuvos, Latvijos, Estijos bei JAV himnus.

• ALT S-GOS NEW YORKO I skyrius šaukia metinį susirinkimą rugsėjo 27 d. 7 v.v. A. Jurgėlos namuose, 1497 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.

Bus padaryti pranešimai iš ALT S-gos seimo ir lietuvių kongreso Detroito. Be to, bus renkama nauja valdyba ir svarstomi kiti S-gos reikalai.

Kviečiami visi nariai susirinkime dalyvauti.

• STEPAS IR ALDONA MACKEVIČIAI rugsėjo 15 d. išskrido trim savaitėm atostogų į Ispaniją ir Prancūziją. Mackevičienė dirba New Yorko Queens centrinėje bibliotekoje, kuri turi tose apylinkėse 56 skyrius ir jos pastangomis toji centrinė biblioteka užsisakė ir pasiūlė savo skyriams užsisakyti "Lithuania 700 years" veikalą.

• TĖVAI PRANCIŠKONAI New Yorke pradeda vykdyti savo planą igyvendinimą -- pastatyti Lietuvių Kultūros Židinį. Rugsėjo 21 dieną, sekmadienį, 3:30 min. p. p. įvyks žemės šventinimas ir 6 val. vak. Ridgewood, 58-15 Catalpa Ave. įvyks koncertas - vakarienė, kurios metu dainuos Aldona Stempužienė.

Tėvai Pranciškonai kviečia visus New Yorko ir apylinkių lietuvius dalyvauti.

• EGLĖ ŽILIONYTĖ, Petro ir Galinos Žilionių dukra, atostogas praleido Meksikoje. Eglė baigusi New Yorko universitetą, metus studijas gilinusi Prancūzijoje šiuo metu ruošiasi daktaro laipsniui. Ji aktyviai reiškiasi ir New Yorko lietuvių akademinio jaunimo eilėse.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ



Daug kas pasigedo Dirvoje žinių iš Kanados. Pasirodo, mūsų bendradarbis Pranas Bastys, įsigijęs drauge su dr. J. Kaškeliu gražų ūkį "Palanga" arti lietuvių mėgiamos Springhurst vasarvietės, buvo taip užsiėmęs tvarkant ūkį, kad net ir ant mūsų fotografo S. Dabkaus "barės" kam trukdo darbo metu. Nuotraukoje dr. J. Kaškelis ir Pr. Bastys "Palangos" laukuose.

MIRĖ JUOZAS SMITRUS

Po sunkios ir ilgos ligos rugpjūčio 31 d. mirė Juozas F. Smitrus, sulaukęs 79 m. amžiaus, gyvenęs New Brunswick, N. J.

Velionis buvo nuoširdus lietuviškų reikalų mėjas ir prieš karą organizavęs ekskursijas laivais į Lietuvą.

Palaidotas New Brunswick kapinėse. Liko žmona ir duktė. Sūnus žuvo II Pas. karo metu.

A.S.T.

OMAHA

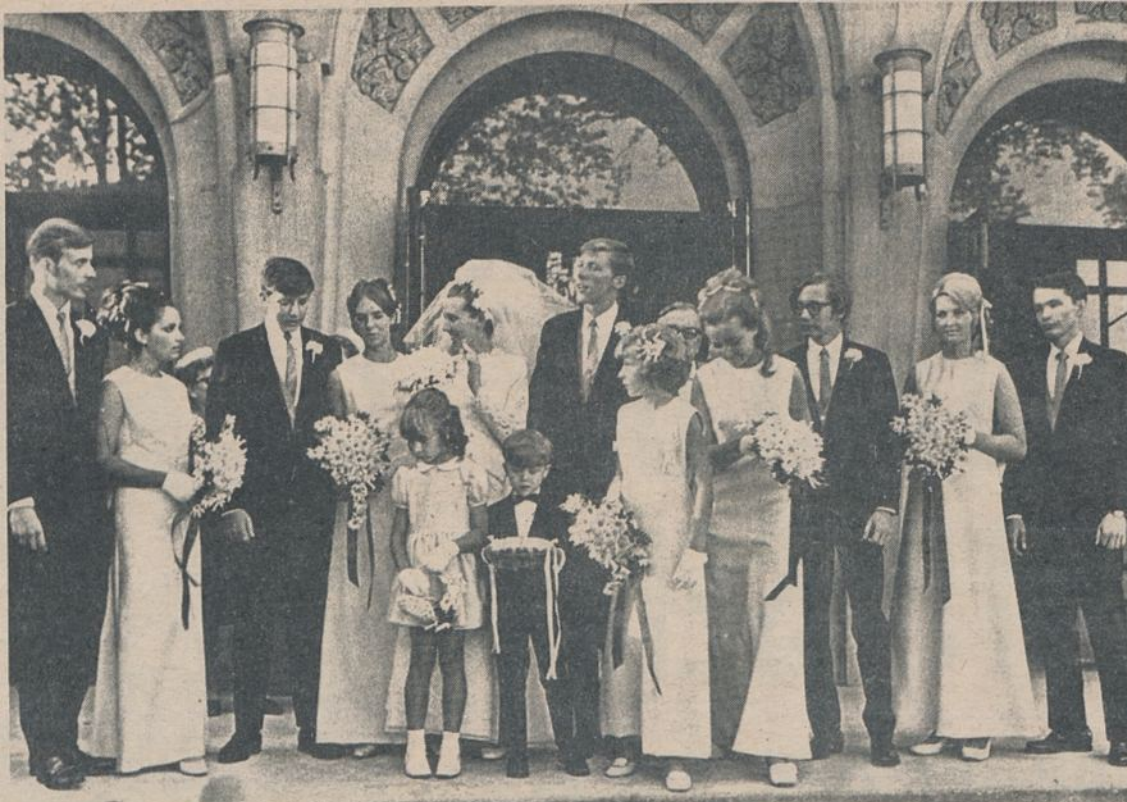


• MARTYNAS TRAUTRIMAS, ispanų ir vokiečių kalbų ir literatūros asist. prof. Midland College, Fremont, Nebr. gavo ispanų kalbos ir literatūros daktaro laipsnį Jaime Balmes Universitete Guadaljara Jalisco Meksikoje.

M. Trautrimas daktaro laipsnį gavo pasėkoje ilgų studijų JAV, Ispanijoje, Austrijoje ir Meksikoje. Ispanų kalbos studijų metu naujasis daktaras lankė Nebraskos Universitetą Lincolne, Madrido Universitetą, taip pat Universidad Interamericana ir National University Meksikoje.

Vokiečių kalbą ir literatūrą M. Trautrimas studijavo Colorado, Stanfordo, Insbrucko bei Salzburgo universitetuose. Vokiečių kalbos ir literatūros master laipsnio pasiekė Wisconsin universitete.

• OMĀHOS lietuvių choras "Rambynas" rugsėjo 7 d. turėjo poatostoginį susirinkimą. Muz. Br. Jonušas, dėl nesveikatos, bent laikinai chorui nebegali vadovauti,



Jaunieji Vytautas ir Julija Kasniūnai išėjus iš bažnyčios po jungtuvų su broliais ir pamergėmis, iš kairės: Romas Česas, Birutė Gudaitė, Marius Kasniūnas, Irena Šnekutytė, Julija ir Vytautas Kasniūnai, Virginija Pleirytė, Alfredas Kasnickas, Rūta Gieršikaitė, Jonas Gudėnas, Prieky: Aldutė Pleirytė, Juozukas Žemgulis ir Vida Pleirytė.

V. Noreikos nuotrauka

JAU ŽIEDELIAI SUMAINYTI

Rugsėjo 6 d. 5 v. po pietų Gimimo Šv. Panebės Marijos Bažnyčioje Marquette Parke Chicagoje įvyko sutuoktuvės Julijos Pleirytės su Vy-

todėl į savo vietą tam darbui pakvietė Kristiną Kartaniene. Esant didesniam reikalui, Br. Jonušas ir toliau chorui talkininkaus. Šiuo metu chorui pirmininkauja Pranas Kovas.

• PIRMAJĄ linksmą kultūrinę pramogą šį rudens Omahoje rugsėjo 27 d. rengia ramovėnai. Programoje dalyvauja akt. Vitalis Žukauskas.

• STASYS PETRULIS, bendruomenės valdybos išdininkas, buvo sužeistas auto nelaimėje. Po ilgesnio gydymosi ligoninėje, šiuo metu sveiksta namuose.

• JONAS ŠARKA tarnybos reikalais išvyko į Gvjaną, Pietų Ameriką.

V.Š.

WATERBURY

RUDENS BALIUS

Baigėsi graži vasara, su rudeniui prasideda ir įvairių parengimų sezonas. Pirmas rudens parengimas Waterbury tai LB Waterburio apylinkės rengiamas Rudens vakaras - balius, kuris įvyks spalio 4 (šeštadienį) Švento Juozapo parapijos salėje John St. Waterbury, Conn.

Pradžią 7 val. vakaro iki 1 val. nakties.

Vakaro - balius programą pajavirins visiems gerai žinomas akordeonistas Kazimieras Daubaras iš Philadelphia, šokiams gros R.M. TRIO orkestras iš Worcester Mass. Be to, rengėjai yra numatę visą eilę kitų įvairumų. Išvengimui nesklandumų, vakaro rengėjai labai prašo stalus iš anksto rezervuoti. Tai galima atlikti Spaudos knyg. 10 John St., telefonas 756-5173.

Rengėjai kviečia visus iš anksto planuoti spalio 4 subatvakarį praleisti jaukioje muzikos ir šokių aplinkoje.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Aukos Dirvai

Prenumeratą pratęsdami ir kitokiom progom Dirvai aukas atsiuntė:

J. Petkūnas, E. Chicago ... 2,00
J. Skemundris, Pittsburgh 2,00
"Šilainės" Baliaus Reng.
K-tas, Detroit 20,00
V. Kriščiunevičius, Detroit 2,00
H. Kripavičius, Timberlake 1,00
S. Skirmantas, L.A. 2,00
V. Kaunas, Chicago 2,00
V. Mileris, Livonia 10,00
K. Mažonas, Cleveland 2,00
V. Dauratas, Wickliffe 2,00
S. Lukoševičius, Cleveland 2,00
J. Stankus, Rochester 1,00
S. Barvydas, Detroit 2,00
ALTS E. Chicago Sk. 5,00
A. Bludžius, Detroit 2,00
K. Adomavičius, Boston ... 2,00
B. Narbutas, Toronto 1,00
S. Biežis, Chicago 7,00
I. Delygis, Fairview Pk. ... 2,00
V. Sutkus, W. Germany ... 3,00
E. Varekojis, Cleveland .. 1,00
Clev. Skautininkų D-vė ... 10,00
A. Rakauskas, Cleveland ... 2,00
Z. Peckus, Cleveland 2,00
J. Nasvytis, Cleveland .. 11,00
A. Sukauskas, Detroit ... 1,00
F. Jaras, Highland 1,00
J. Šarokas, Australia .. 4,76
J. Adomaitis, Chicago 10,00
J. Mariukas, New York 25,00
P. Pajaujis, Detroit 1,00
O. Zorska, Cleveland 2,00
J. Povilaitis, Omaha 5,00
W. Bergen, Columbus ... 10,00
G. Bludžius, Barrington 3,00
V. Knistautas, Cleveland 10,00
A. Ratkelis,
Woodland Hills 10,00
L. Almario, Lockport 1,00
B. Lokis, Elizabeth 4,00
A. Vaškėlis, Dearborn ... 2,00
P. Mekas, Hyannis 1,00
B. Karazija, Chicago 2,00
J. Barzevičius, Toronto 3,05
J. Osuchas, Hartford 1,00
A. Juozaitis, Cleveland .. 4,00
K. Žygas, Cleveland 2,00
L. Pračkaia, Chicago 1,00
X.Y., Rochester 7,00
M. Manomaitis, Boston ... 10,00

pirmininkas, bebaigęs Illinois u-te ekonominius mokslus, o Julija studijuoja humanitarinius mokslus.

Baigiant noriu priminti Vytautui ir Julijai -- sukūrėte gražų ir jaukų lietuviškos šeimos židinėlį, gyvenkite sveiki ir laimingi, bet kaip iki šiol, taip ir ateityje būkite arti lietuviškos bendruomenės, remkite jos veiklą ir pasilikite ištikimi Korp! Neo-Lithuania idealui -- "Pro Patria". Ilgiausių metų!

Juozas Jurevičius

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year - in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

4 3/4%
per annum

Passbook Savings Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid as of:
Mar. 31 - June 30
Sept. 30 - Dec. 31

5%

6 or 12 MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year - in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMĀK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS